

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felfüggetele alatt:

Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Két indítvány.

Az ország közgazdasági politikájának helyes irányban való vezetése csakis abban az esetben érhető el, ha a közvetlen érdekelt szavukat nem csak hallatják, hanem a helyi viszonyoknak ismeretéből eredő legjobb meggyőződésükkel, kívánásaiknak érvényt szerezni is igyekeznek. Különösen áll ez abban az esetben, ha nem szűk helyi érdekekről van szó, hanem a helyi érdekekkel kapcsolatos országos érdekről. Elvégre igaz, hogy a parlament és kormány hivatva vannak minden érdekét egyformán fölkarolni, ámde hogy tegyék ezt, ha kellőképpen nem ismerik a viszonyokat? Épen ezért csak helyeselni tudjuk, ha a vidéki érdekesség a rendelkezésére álló fórumokon: a vármegyék közgyűlésén megnyilatkozik és felvilágosító szavával, direkt indítványaival parlament és kormány figyelmét állandóan ébren tartja és így a rég érzett szükségletek kielégítését sürgetvén, elő is mozdítja.

Elismeréssel konstatáljuk, hogy ebben az irányban Tolnamegye legutóbbi közgyűlése két igen fontos kérdésben nyilatkozott meg, amelyeknek országos közgazdasági jelentőségét annál kevésbé lehet tagadni, mivel mindkét kérdés már évek óta foglalkoztatja az egész ország közvéleményét s mindkét kérdésben a gazdasági testületek, elsősorban az OMGE. már évek előtt határozott állást foglalt. E kérdések egyike a *baja báttaszéki dunai áthidalás*, a másika a *Szerbiával kötött kereskedelmi szerződés felmondása*. Tolna vármegye törvényhatóságának közgyűlése

Bartal Béla bizottsági tag indítványára mindkét kérdésben állást foglalt, mely állásfoglalás messze túlhaladja a helyi érdeketséget, épen azért megérdemli, hogy velük behatóbban foglalkozzunk.

Magyarország forgalmi politikájának alig van a helyes közgazdasági elvekkel ellentétesebb ellentmondása, mint az a tény, hogy a Közép-Dunának Budapesttől Zimonyig terjedő háromszázhatvan kilométernyi hosszában egyetlen állandó áthidalása sincs. Ennek a káros következménye azután, hogy az ország keleti része, a nyugati részekkel, különösen pedig egyetlen tengeri kikötőnk, Fiume felé valószínűségi kínai fallal van elzárva, mert az egész Duna-Tisza köze, továbbá a tiszántuli részek mintegy 6 millió lakosságának áruforgalma csakis a Bpest vagy Zimony felé tehető nagy kerülővel bonyolítható le nyugatfelé. Hogy ez a kerülő a forgalom folyamán mekkora idővesztést, mekkora hosszabb ut arányában mekkora költségdöbbletet, tehát az áruknak mekkora megdrágítását, az államvasutaknak mennyivel több szállító eszköz beszerzését, koptatását, tehát üzemeltetés emelkedését okozza, azt számokban kifejezni nem is lehet. Azt egy pontos statisztika évenként bizonyára számos millióban mutatná ki. Épen ezért szinte érthetetlen az a makacsság, a melylyel a mindenkori kormányok a Közép-Duna áthidalása ellen állást foglalnak. Pedig mindaz az anomalia és nagy anyagi kár, mely a Közép-Duna áthidalásának hiányából származik, egy csapásra megszüntethető volna egy megfelelő vasúti hid megalkotásával, mely az egész Alföld metropolisait: Szegedet,

Temesvárt, Szabadkát, Baját és ezeknek nagy környékét egyszerre közvetlen egyes összeköttetésbe hozná a nyugati fogyasztó piacokkal és a fumei kikötővel.

Hogy ez a közép-dunai áthidalás elsőnek máshol, mint Baja és Báttaszék között nem létesülhet és hogy ennek Tolna vármegye részéről való követelése nem parciálialis helyi érdek, annak egyszerű magyarázata abban van, hogy Báttaszéknél négy vasúti vonal jön össze, melyek egymással összeköttetésben nem lévén, zsákutczában végződnek. Illetve az áruk folytatlagos szállítása vagy csak a drága átrakodás és a dunai kompon való átszállítás által, vagy a Budapestre fölkerülés és ismét visszajutás drága és monstruózus útján történhetné. Holott a Báttaszéknél történendő dunai áthidalás a Duna mindkét oldaláról összefutó vasúti vonalakat összekötve, az Alföldtől nyugati irányba gravitáló áruk szállításának útját a zimonyi kerülő mellőzésével 240, a budapesti kerülő mellőzésével pedig épen 400 kilométerrel rövidítené meg, vagyis a szállítási díjakban ugyanennyi kilométer szállítási díjának megtakarítását és azzal egybekötött több szállítási eszköz nélkülözését eredményezné. Valóban rövidlátásnál és megrögzött maradiságnál egyébnek szeliden nem is mondható az a forgalmi politika, mely egyedül ezen nagy kerülők elmaradásával együtt járó óriási szénfogyasztás megtakarítását tekintjük, bátran merjük állítani, hogy a baja-báttaszéki áthidalás költségei ebből a legrövidebb idő alatt fedezhetőek volnának.

MEGJELENT

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete (Budapest, V., Alkotmány-u. 31.)

ŐSZI és TÉLI, valamint SZÜRETI árjegyzéke.

== Kívánatra azonnal bérmentve megküldetik. ==

Mai számunk 20 oldal.

Országos érdekből csak helyeselni tudjuk tehát Tolna vármegyének állásfoglalását ebben a kérdésben, amelynek mielőbbi megoldását sürgeti olyképp, hogy a baja-báttaszéki vasuti áthidalás az új beruházási kölcsön terhére mielőbb sürögösen létesíttessék és ezen állásfoglalásának támogatására az érdekelt törvényhatóságokat átiratilag fölkérte.

A tolnavármegyei törvényhatósági közgyűlés által elfogadott indítvány a következő:

Minthogy a középdunai áthidalás elmaradását már ugys milliókkal kellett megfizetnünk,

minthogy éppen ezen összeköttetés hiánya folytán az ugys elkésett aratás után, minden vagon kétszáz kilométer kerülővel s ennek megfelelő idő-, rezszi- és fuvarvesztéssel teszi meg útját s így az ideai kampanyban még később jutunk gabonánkkal a külföldi piacra, s exportunkkal a várható torlódások folytán is elkésünk, s ezt ismét nekünk gazdáknak kell megfizetnünk, a következő indítványt terjesztem be:

1. Fejezze ki Tolna vármegye sajnálatát a felett, hogy a kereskedelmi miniszter ur a középdunai áthidalás nagy, országos érdekű kérdését, ellentétben a modern forgalmi politika és vasuti üzemszerrel s a méltányosság sarkalatos politikai elvével — csupán helyi érdekűnek jelentette ki ugyanakkor, mikor az ország pénzéből milliókat fordít arra, hogy a tényleg csak egy belváros helyi érdekét képező — felesleges, botrányos könnyelműséggel tervezett, lelkiismeretlenül épített, a főváros természeti szépségét eltorzító eskütéri hid kétes eredménytel és pártatlan szakértők meghallgatása nélkül rekonstruálja.

2. Irjon fel Tolna vármegye közönsége egy a magas kormányhoz, mint a képviselőházhoz is hogy a középdunai áthidalás végre foganatosíttassék, s különösen az iránt, hogy semminemű investícionális törvényjavaslat ne fogadtassék el, amelyben a középdunai áthidalás első helyen biztosítva nincsen — s amelyben az ország, a vidék és a vidéki városok által hozott áldozatok arányában az investíciók a vidékre arányosan elosztva nincsenek.

3. Elismerve a középdunai áthidalás kérdésében Boda Vilmos és Pichler Győző képviselő urak által tett felszólalások érdemét, mondja ki a közgyűlés, hogy Tolna vármegye összes képviselőitől elvárja, hogy ugys mint egy másik országos és megyei érdekű forgalmi kérdésnél, t. i. a Közép-Duna szabályozásnál is sikerrel tették, a középdunai áthidalás kérdésében is teljes eréllyel és szolidaritással fognak eljárni és nem fogadnak el egy olyan investícionális törvényjavaslatot, melyben a baja-báttaszéki hid biztosítva nincsen.

4. Hivja fel Tolna vármegye átiratilag az összes érdekelt törvényhatóságokat hasonló irányu támogatásra.

Meg vagyunk győződve, hogy az érdekelt törvényhatóságok hasonló értelmű határozatot fognak hozni és meg vagyunk győződve, hogy a törvényhozás és kormány végre-valahára ezen régóta sürgetett ügyet közmegelegedésre fogja megoldani.

A második indítványa Bartal Bélának, melyet Tolna vármegye törvényhatósági közgyűlése élénk helyeslések között egyhangulag elfogadott, a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződés fölmondására vonatkozik.

Az általunk Szerbiával kötött kereskedelmi szerződés ugyanis 1904. év január 1-én lejár, azonban, ha 1903. év január 1-éig fel nem mondatik, érvényben marad továbbra is. Daczára, hogy már alig pár hónap választ el a felmondási határidő lejártától, a felmondás eddig meg nem történt.

Ezen felmondás elmulasztása, illetve a szerződés további fenntartása még csak az 1904. évre is, a magyar gazdáknak óriási megkárosítását — s különösen állattenyésztésünk teljes tönkretételét jelentené, mert ezen szerződésben Szerbiának határforgalmi kedvezmény czime alatt a következő kedvezmények adtak:

Buzát és rozsot behozhat az előirt 1 forint 50 krajczáros vám helyett 75 krajczár vámmal, azaz a vám felével. Igaz ugyan, hogy e vám csak a határforgalomra szól, de azért tényleg Szerbia az egész vámterületbe csempészte be fele vámmal összes buzáját, ugys hogy — míg a mi buzánk és rozsunk elől a külföld 2—4 arany forintnyi vámmal zárja el magát, tíz év óta, potom 75 krajczárral jön be, a határforgalmi kedvezmény értelmének meghamisítása folytán — az összes Balkán államok rozsa és buzája.

Épp így, daczára hogy a szerb marhának darabonként 3 $\frac{1}{2}$ métermázsát véve 14 arany forint — vámot kellene fizetni, most darabonként a határforgalom ürügye alatt csak 4 forint vámmal szállítatják Budapestre, Bécsbe, Prágába, bár az ezen 4 forint vámmal csakis a határvidékbe szabadna szállítani az ottani fogyasztás számára szánt állatot, s bár a parlament csakis ezen határforgalomra, nem pedig az összes államimportra szavazta meg a 4 forintnyi kedvezményt. Épp így csak 3 firt 20 krt fizet a szerb bor is hektoliterenként.

De, ha már eddig milliókkal károsított bennünket a határforgalommal üzőt visszaélés s annak lanyha ellenőrzése, teljesen tönkre tenné állattenyésztésünket, ha ez még a szerződés lejártá után, azaz 1904. január 1-je után megtörténhetnék.

Akkorra ugyanis nyugat felől ugys a német vámtarifa prohibítív magas tételei, valamint a német állatrendőri törvények, különösen, a már megszavazott Fleischbeschau-Gesetz (hus-szemle-törvény) és a német és cseh cukorrépa-termesztésnek a cukor-krízis folytán való nagy csökkenése, s az ottani szabaddá vált cukorrépa-területeknek a hustermelés nagy gyarapítására való felhasználása a mi nyugati exportunkat — vagy a minimumra redukálja, vagy egészen beszünteti.

Ha már most ugyanakkor, mikor Németország felé állatexportunk ugyszólván automatizál elzárul, Ausztriába pedig szinte kisebb lesz — mi továbbra is potom négy forinttal engedjük bejönni a szerb, illetve a többi Balkánból odahajtott marhát — ez a magyar marhatermesztést teljesen tönkre tenné.

Épp így tönkre tenné buzatermesztésünket, ha mi a szerb rozsot és buzát

akkor is hetvenöt krajczár vámmal ereszténénk be, mikor a németek 3 forint 60 krajczár — arany — vámot szednek a mi buzánktól.

Világos ezekből, hogy Szerbiával fennálló kereskedelmi szerződésünk oly hátrányos reánk nézve, hogy azt a jelenleg érvényes szerződés tartalmának lejártán tul semmiesetre sem szabad meghosszabitanunk, mert ez egyenlő volna közgazdasági öngyilkosságunkkal. Tolna vármegye közgyűlése nagyon helyesen cselekedett, amidőn a maga részéről meghozott határozattal nemcsak a kormány és parlament figyelmét hívta föl e fontos kérdésben való határozott állásfoglalásra, hanem egyuttal a többi törvényhatóságokat is hasonló állásfoglalásra.

Az elfogadott indítvány a következő:

1. Irjon fel Tolna vármegye közönsége ugys a magas minisztériumhoz — mint a képviselőházhoz is aziránt, hogy a Szerbiával kötött végzeteljes kereskedelmi szerződés még a felmondási határidő lefolyása előtt felmondassék — s az ott elkövetett határforgalmi visszaélések mihamarabb orvosoltassanak.

2. Szólítsa fel az ország összes törvényhatóságait arra, hogy ugyanez irányban tegyenek felterjesztést a magas kormány- és a parlamenthez is.

Ha vidéki gazdatársaink között minden törvényhatóság területén akadnának Bartal Bélához hasonló lelkes agráriusok, ha minden törvényhatóság hasonló buzgalommal foglalkoznék legfontosabb közgazdasági érdekeinkkel, akkor reményünk lehetne, hogy közgazdasági viszonyaink hamarosan javulásnak indulnának. Mivel pedig meggyőződésünk szerint ezt mindenki kívánja, itt a példa, rajta, kövessük.

Sz. Z.

II. országos mezőgazdasági kiállítás Pozsonyban.

A gépkiallítás.

II.

Most már a fedett terület alá értünk. Nyolcz-kilencz méter széles, 20—26—40 méter hosszú egyszerű nyitott, ponyvával fedett színek állottak egymás mellett sorjában, minden egyes szin körül 5 méter széles járó uttal. Ezzel sikerült elérni azt, hogy minden egyes kiállító ugyszólván 2—3 oldalról is a közönség részéről hozzáférhető volt. Nem kerülhetett el egy tárgy sem a közönség figyelmét.

A fedett területen a legnagyobb kiállító Propper Samu volt. Külön pajtában kiállította mindazon kitűnő gépeket, melyeket ő hozott be hazánkba s ő honosított meg nálunk. Mint gazdának módjában áll a meghonosítandó gépet előbb saját gazdaságában kipróbálni s csak azután, ha a próba eredménye kedvező volt, hozza ki és adja át a közhasználatnak. S éppen csakis ezen eljárással sikerült Proppernek elérni azt, hogy minden egyes általa nálunk elterjesztett gép meghonosodott, bevált. Ritka gépimporteur dicsekedhetik ilyen eredménnyel. Propper kiállításában látjuk az eredeti Sack-rendszerű ekék, talajművelő és vetőgépek teljes gyűjteményét remek példányokban. Ujdonosság gyanánt e csoportban rétművelő gépek lettek bemutatva. Odébb a Deering aratógépgyár gyűjteményes kiállítása s a pajta végében új rendszerű takarmánygőzölők voltak láthatók.

E szin tisztán csak mezőgazdasági gépek kiállítását tartalmazta. Vele szemközt a II. sz. szinben 100 négyszög méter területen a kiállít-

tás egyik hí téglagyártás. gépeit behozkodik, igen n homokos vid homok- és c utján állítja kolat-köveket fedő-cserepet a homoktéglá lehetett sem egyszerű gép sőt bármely a gazda házi követ, cserep

Ugyane Szivattyu- és melynek Weg gépe keltett ban bemutat felszívott.

Az „A” motorjával, izlésesen és hydra-fémtöm

Popper tattak egy vetőgéget, sa

E gép alá lesz vé burgonyaterm előre fog hal

A szin cséplőgép za figyelmét: egyszerű kéz a cséphadaró tésre valósi szükség van megrendelés sen a kisgaz

A követ Fiai mérleg hidmérlegtől gabona-minős böző mérlege

Mellette állított ki szin Stahel gyára kitűnő tanulságos gy

Reichel sági szeszgyár

A szin Kühnemann mezei és működésben istálló-modell kocsi vigan s a lerakott m játékszer bem tanulságos m vasut elrende

A Schm felszerelések tott a hozzá

Fellner gyártott legk simítókat, fé stb. állított tásban.

Mellette kiállított „M villanyos erő méltán nevez lóban csodála liszté örölni. tengerit, üve mindennemű mindent, a m latos gyorsan olyan végtelen egyszerű falt Ezzel a gépp darálása s r

tás egyik híressége lett bemutatva, a *homok-téglyagyártás*. Propper azzal, hogy ezen új iparág gépeit behozta s hogy ezt meghonosítani iparkodik, igen nagy szolgálatot tesz első sorban a homokos vidéken gazdálkodóknak. Közönséges homok- és cement-keverékből tisztán sajtolás útján állítja elő a legszebb színű és rajzu burkolat-köveket, a kitűnően tartó hornyolt tetőfedő-cserepet. Homok és mészből sajtolás útján a homoktéglyát. Tehát ott, ahol eddig szó sem lehetett sem tégláról, sem cserepgyártásról, az egyszerű gépek segítségével, melyeknek kezelését bármely egyszerű munkás megtanulhatja, a gazda házilag készítheti el tégliját, burkolat-kövét, cserepét.

Ugyanezen színben volt a *Budapesti Szivattyú- és Gépgyár R.-Társaság* kiállítása, melynek Wegner-rendszerű pöczegödőr-tisztító-gépe keltett általános feltűnést, midőn munkában bemutatva 600 liter vizet 1 perc alatt felszívott.

Az „*Apollo*” kőolajfinomítógyár benzin-motorjával, *Gál és Fodor*-czég pedig szépen, izlésesen és tanulságosan összeállított szab. hydra-fémtömlő-gyűjteményével keltett feltűnést.

Popper és Weinberger Szempczről bemutattak egy újdonságszámú menő burgonyavetőgépet, sajátzerű dobó-vetőszerkezetével.

E gép jövő év tavaszán alapos próbák alá lesz véve s nem lehetetlen, hogy vele a burgonyatermesztés kérdése ismét egy lépéssel előre fog haladni.

A szín mellett egy sajátos szerkezetű kézi cséplőgép zakatolása vonta magára a közönség figyelmét: *Wittman és Steppan* hárácsonyi egyszerű kézművesek munkája ez a gép, mely a cséphadaró munkáját utánozza. Zsupp készítésre valószínűleg jól fog bevállni, s hogy szükség van rá, az kitűnik abból a tömeges megrendelésből, melylyel előkészítették, különösen a kisgazdák, *Wittmann*.

A következő színben volt *Schember C. és Fiai* mérlegkiállítása, melyen a legnagyobb hidmérlegtől a legkisebb precíziós irodai gabona-minőség mérlegig be voltak a különböző mérlegek mutatva mintaszerű kivitelben.

Mellette *Zwarg és Ringeisen* mérleggyára állított ki szintén tanulságosan.

Stahel és Lenner rostalemez és trieurgyára kitűnő készítésű trieurjeiből mutatott be tanulságos gyűjteményt.

Reichel és Heisler czég egy kisebb gazdasági szeszgyár berendezését mutatta be ugyanitt.

A szín másik részében *Roessemann és Kühnemann* czég nagyon ügyesen összeállított mezei és istálló-vasut modellt mutatott be működésben is. Sok nézője akadt a csinos kis istálló-modellnek vasutal felszerelve s a kis kocsit vígan szaladgált, villamos erővel hajtva, a lerakott miniatúr sineken. Az egész inkább játékszer benyomását tette, valójában azonban tanulságos mintáját mutatta a mezei és istálló-vasut elrendezésének.

A *Schmidt és Társa* mintaszerű villamos felszerelések kiállítása is általános tetszést aratott a hozzáértők előtt.

Felner és Resofszy a „*Naxos*” kőből gyártott legkülönbözőbb horzsoló korongokat, simítókat, fényezőket, tisztító rongyok, papírt stb. állított ki izléses és tanulságos összeállításban.

Mellette állott a *Marcheggi gépgyár* által kiállított „*Meteor*” és „*Perplex*” daráló gép, villamos erővel hajtva. A „*Perplex*” darálót méltán nevezték el a *kiállítás csodájának*. Valóban csodálatos, hogy e gép mi mindent tud tisztíté örölni. Kezdve a szénán, szalmán, csöves tengerit, üveget, a földről felszedett kavicsot, mindennemű terményt, asbestet, papírt, szóval mindent, a mi csak egyáltalán aprítható, bámulatos gyorsan tisztíté öröl. S e mellett szerkezete olyan végtelenül egyszerű, hogy azt akármelyik egyszerű falusi kovács is rendben tarthatja. Ezzel a géppel megvan oldva a csöves tengeri darálása s remélhetőleg a közel jövőben már

többet fogunk róla hallani. Kitűnő lesz e gép a mezőgazdaság szolgálatában.

A szomszéd szín elején *Marshall* pozsonyi kocsigyáros három automobilja állott a közönség rendelkezésére. Egész nap pöfögött e három kocsi a kiállítási nagy köruton körül, vagy ki az ásógéphez. Egy koronáért mindenki megszerezhetette magának azt a kétes értékű gyönyörűséget, hogy összerázassa magát. És volt is rá vállalkozó elég.

Mellette szintén egy kiállítási kis csoda volt látható. A *Szekelyhidy László* által készített vízesőves kazánú gőzgép eredetiben és egy kis modellben, mely üzemben volt bemutatva.

A *Magyar aczélláru gyár R.-T.* kitűnő gyártmányai, koesi és spirálrugói szép és tanulságos csoportban voltak bemutatva.

A „*Merkur*” *vasművek Josifovits és Fashing* mérnök vezetésével izlésesen készült vetőgépekkel, szép kivitelű kocsitengelyekkel, aczél öntésekkel mutatkozott be.

Mellette *Praener* János vetőgép gyára mutatta be vetőgépet.

Grossman Lipót malaczkai gépműhelye kisebb gazdasági gépeket állított ki.

Perl és Tsa vág-szeredi gépgyára szintén ügyesen készített kisebb gazdasági gépeket, továbbá állítható golyós csapágyos járgányos cséplőgépeket mutatott be.

Fuchs Agoston műszerész és kerékpár készítő négy kerékpárt állított ki.

Brunovszky Bohumil Csesztéről örlőhengereket, *Mestyánek* Lajos pedig saját gyártmányú ekéit állította ki.

Czárán Ottó a kettős törekrázó rostát mutatta be.

Weiss András és *Tsa* gépgyára hentesipari gépekből állított ki szép gyűjteményt mellette *Jurányi* Károly tejgazdasági gép- és eszközgyára mutatta be gyártmányait.

Tanulságos volt *Beck és Gergely* kiállítása, ki egy saját gyártmányú, a közönséges gazdasági gőzgép alakjára készült benzinmotorral hajtattott egy gőzcséplőgépet.

A *Magyar Mezőgazdák Szövetkezete* bemutatta a *Bánki*-motort, mely dinamógéppel kapcsolatban egy ivlámpát tartott állandóan égve. Ezenkívül takarmány-előkészítőgépeket és egy *Ganz*-féle hengerszékét is működésben tartott a motor.

Az utolsó színben, a második keresztut előtt *Mayfarth F. és Tsa*, nagyszabású kiállításban mutatta be borsajtóit és egyéb gazdasági gépeit. Különösen kettős borsajtója keltett nagyobb érdeklődést, melylyel a sajtolás folytonosan mehet, miután a két sajtókósrá felváltva tolható a sajtótömb alá. Egyéb gépeiből is szép gyűjteményt mutatott be.

Mellette volt *Mader* T. E. pozsonyi vas-kereskedő czég szivattyú és a *Boroslyánközi rézhámor* rendkívül érdekes rézaru, nyersréz-kiállítása.

Végül e pajtában állott *Stádel Károly örökös* gépgyárának javított sorvetőgépe és már általánosan ismert földmérő taligája.

A színen kívül a híres *Oberurseli motorgyár* benzin- és spiritusz-motorjai dolgoztak. Kettő közülük cséplőgépet hajtott, egy pedig egy körszivattyút. Bemutatta e gyár a spiritusz-motort is üzemben. Mődjában állott a közönségnek meggyőződni arról, hogy szeszszel csakugy lehet motort üzemben tartani, mint akár benzinnel, petroleummal vagy gázzal. A motortulajdonosok tudják legjobban, mit árt a petroleum vagy a benzin a motornak az elkerülhetetlen kormozással. A spirituszmotornál kormozás nincs, a gép tartóssága spirituszüzemmel 70—80 százalékkal nagyobb, karbantartása ugyanannyival olcsóbb, mint a petroleum vagy benzin használatánál.

Saphier wien-i czég a czukrázda és sütőiparban használt gépeit mutatta be oly sikerrel, hogy kiállított tárgyainak legtöbbje vevőre talált.

A második keresztuton túl pótlólag felállított színben a *Friedrich és Hanga* hentesipari

gépei voltak gazdag választékban és kiváló egyedekben kiállítva.

Vogel Albert gépimporteur rendkívül érdekes gyűjteményt állított ki eredeti amerikai gazdasági gépekből. A nálunk ismert és használatos gépektől teljesen elütő, eredeti alakok, ekék, vetőgépek, burgonyakiemelő tejjelőző gépek voltak láthatók. S hogy ezen eredeti gépek megtetszettek gazdáinknak, azt a megrendelések száma bizonyítja legjobban. Hogy aztán a mi viszonyaink közt be fognak-e válni, az a jövő titka.

Mellette a budapesti „*Velodrom*” társaság automobiljai és kerékpárjai állottak.

Warchalowszky és Seidl czég petrolinmotorja az egész kiállítás alatt kifogástalanul működött.

Külön, izléses vaspavillonban a világhírű *Mc. Cormick* czég mutatta be aratógépeit és lógereblyéit.

Utánna a *Friedländer* czég állította ki mezőgazdasági gépeit és egy igen szép kivitelű *Halladay*-szélmotor mintát.

Drössler Károly bemutatta a gőzcséplő készlettel kezdve a kisebb mezőgazdasági gépekig gyártmányait, köztük egy még nálunk nem használt villás, burgonyakiszedő-gépet.

Végül *Scholez* A. jauernigi gépgyáros mutatta be főleg a dombos, hegyes vidékeken használt talajmivelő eszközöket, különböző váltó ekéket, boronákat, 3 vasu váltó hegyi ekéjét, burgonyamivelő gépeit.

E kiállításon kívül természetesen nem hiányoztak a kaszakó, konyhaeszközök; s sok apróbb hasznos és haszontalan házi czikkek elárúsítóinak tarka kiállításai, kik a jó vásár reményében a legezifrább reklám-kirakatokkal csalogatták a közönséget. Ok a sok gazdaságon látogató közt jó vásárt csaptak.

Vége a sétának!

Még ebbe a tojáshejbe szorított ismertetésbe is, legalább első olvasásra, könnyen belezavarodik az olvasó. Hát még ha látta volna, vagy látta, mikor a sok gép mozgott, zakatolt, a közönség egy-egy érdekesebb gép körül tolongott, zajongott. Első látásra a sok közül nehéz kiválasztani, melyik érdemes — az ismerteken kívül — különös figyelemre. De erről is gondoskodva van. Sorjában ismertette lesznek az „*új és figyelemre méltó*” újdonságok, azon gépek és eszközök, melyeknek azt a jelzöt, mint kitüntetést, a gépészeti csoport bíróbizottsága megadott.

Szép és tanulságos volt a gépkiállítás. Adja Isten, hogy a magyar gazdáknak haszná legyen belőle!

ifj. Sporzon Pál.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Cserhádi Sándor.

A takarmányrépa elvermeléséről.

A téli takarmányozásban oly nagy szerepet játszó takarmányrépának epségben való eltartása kétségen kívül nagyfontosságú. A hibás vermelés folytán nagy károkat szenvedhetünk, nemcsak azáltal, hogy répáknak nagy része megrothad, megfagy és így veszendőbe megy; hanem az által is, hogy a megfagyott, megrothadt répának, kellő gond nélkül kiválogatása és feltakarmányozása esetén, állatállományunkban, különösen tehénészetünkben, különféle bajok fordulhatnak elő. (Elvetelés, gyomorbántalmak stb.)

Ilyen hibás vermelési módok azok, melyek jelenleg legtöbb helyen szokásban vannak és amelyek abból állanak, hogy a prizmába rakott répát vagy előbb szalma takaróval látva el, vagy anélkül, egy ásonyomnyira földdel takarják be, a prizma oldalának $\frac{2}{3}$ -részéig és hogy a felesleges nedvesség elpárologhasson, így hagyják állani egész a fagyok beálltáig, amikor a takaratlanul hagyott részt is beföldelik.

(Néhol ugyanekkor is hagynak szelmával jó vastagon eltömött nyílásokat, ugynevezett szalmakéményeket. Mindkét veremlési módnak megvan a maga hátránya, amelynek eredménye, hogy a répának tavaszig, igen nagy százaléka vagy megrothad, vagy megfagy.)

Ha a répát előbb szelmával borítjuk és csak azután takarjuk be földdel, az bármennyire megszabadult is felesleges nedvességétől, mégis hamar megrothad, mert a répa a betakarás után is párologtat el magából vizet, amely a szalmatakarót átnedvesíti és az, ez által — mint anélkül is könnyen romló anyag — rothadásnak indul, amely aztán átterjedvén a répára, azt nagyobb részt szintén megrothasztja.

Ezt elkerülendő, sok helyen úgy járnak el, hogy a répára szalmatakarót nem tesznek, hanem tisztán csak földdel takarják be. Ennek azonban az a hátránya, hogy a répa nem kapván elegendő védelmet a hideg ellen, nagy része megfagy. Ezen bajoknak elkerülhetése végett óhajtom ismertetni azon eljárást, amelyet vidékünkön több helyen alkalmaznak és amelylyel, tapasztalat szerint, késő tavaszig is eltartható a répa, anélkül, hogy megfagyana, avagy megrothadna.

Ezen eljárás a következő:

A répát a prizmábarakás alkalmával jól meg kell válogatni az ütődött, megsértett és romlani kezdő fejektől, mert ezek ott mihamar megrothadnának, amely aztán az egészséges, ép répára is átterjedne. Ha az idő kedvező, úgy legcélszerűbb, ha 1—2 hétig takaratlanul hagyjuk, hogy felesleges nedvét elpárologtassa. Ha azonban ezt az időjárás nem engedné, úgy már a prizmábarakás alkalmával, egy vékony, 1—2 ujjnyi földréteggel takarjuk be mindkét oldalon a prizmának körülbelül $\frac{2}{3}$ -részéig, erre azután 2—3 ujjnyi vastagságban szalmát borítunk, amelyet végül egy ásonyomnyi földdel takarunk be.

A felül nyitva hagyott részt szelmával takarjuk be, amely nem gátolja meg azt, hogy a répa felesleges nedvességét el ne párologtassa, míg ellenben megvédi az esetleges beázástól. Így hagyjuk aztán egészen a hideg idő beálltaig, amikor a nyitvahagyott részt is a fentebbí módon takarjuk be, tudniillik előbb 1—2 ujjnyi földréteggel, azután 2—3 ujjnyi szalmával is és végül egy ásonyomnyi földdel.

Ezen veremlési módnak a fentebb említették fölött az az előnye, hogy míg egyrészt, ha a közben lévő szalma rothadni is kezd, az közvetlenül nem érintkező a répával, a rothadást arra nem terjeszti át, másrészt pedig rossz hővezető lévén, a répát még nagy hideg alkalmával megóvjaa a megfagyástól.

Még egy, a rothadást nagy mértékben befolyásoló körülményről óhajtok említést tenni. És ez a takarmányrépa fajta-félesége.

A jelenleg hazánkban nagy mértékben felkapott és szélteben a legjobbnak híresztelt obendorfi répa az, amely laza sejttartományánál és így nagy víztartalmánál fogva a legkönnyebben rothad meg.*) Többek tapasztalása szerint, míg az obendorfi répának elvermelve 25°%, sőt néha fele is megrothad, addig az Olajbogyó vagy Mammuth-répának alig 4—5°%.

Ebből tehát világosan látható, hogy — ahol csak azt a viszonyok megengedik — sokkal célszerűbb az utóbb említettek természetese, mert habár természetési költségük kissé nagyobb is, kétszeresen visszatérül az az által, hogy a rothadásnak sokkal inkább ellenállanak.

Bartha Menyhért.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

A prágai sódar.

Ha a budapesti fűszer- és csemegeüzletek kirakatait végig tekintjük, meglepve fogjuk tapasztalni, hogy majd mindenikben ott díszleg a prágai sódar. De sőt a legújabb időben a nagyobb vidéki városok elsőrangú fűszereinek kirakataiban is ott látjuk azt, sőt Kassa elsőrangú fűszereinek is derogál immár kassai sódort árulni, de más városok kirakataiból is eltűnnek immár a kassai sódar feliratok, amelyre pedig a kassaiak — méltán olyannyira büszkék voltak, hisz vetekedett, s vetekedik az a prágai sódarral.

A gyakori prágai sódar felirások láttára az ember valójában elkomorodik. Uram teremtőnk! Ellátál bennünket minden földi jóval. Van annyi buzánk, szarvasmarhánk, disznónk, tejük, vajunk, amennyit magunk elfogyasztani képesek sem vagyunk. Mindezen s még sok más nyersterményünkkel rá vagyunk utalva a külföldre, oda kell azt eladnunk, sokszor potom pénzen, nehogy a nyakunkon romoljon s mi mégis prágai sódort fogyasztunk. S ha ez csak elvétve történne, ha csak nagy urak fogyasztanának azon hiszemből, hogy az jobb, még csak megjárna. De ma már minden polgárember prágai sódort eszik, hiszen másfél millió koronával adózunk Prágának sódarakért. Ez valóban meglepő; de hát lássuk csakugyan így van-e.

A statisztikai évkönyveket lapozgatva azt látjuk, hogy nyers- és elkészített sonkában 1896-ban 8813, 1900-ban 9205 mm., 1901. első hat hónapjában 6935 mm. behozatalunk volt, kivitelünk ellenben 1896-ban csak 664 mm., 1900-ban pedig 1160 mm. A behozatali többlet értéke tehát 1900-ban 1.563,000 koronát tett ki.

Ha most már tovább szöjjük a számítás s feltételezzük, hogy egy berkshirei vagy yorkshirei kocza 15 malacot nevel évente s hogy e malacok két hátulso sonkája 8 hónapos korukban 12 kg-mot nyom, akkor arra az eredményre fogunk jutni, hogy a 8045 mm. behozatali többlet sonka előállítására 4469 angol koczára volna szükség; ezeknek az évi szaporulata 67,335 drb volna s ezek szolgáltatnák tehát az évi 8000 mm. sonkát. Az áruforgalmi statisztikában egy mm. sonka 194 koronával szerepel, azért ilyen magas árral, mert a mennyiség legnagyobb része páczolva és füstölten hozatik be. Nem egészen jutna tehát ez összeg a gazda kezébe, ha itthon termeltetnék is e sonkamennyiség. Feltéve azonban, hogy a gazda csupán a sódort tudná értékesíteni — ami természetesen ki van zárva — annak kilogrammját legalább 80 filléren tudná eladni. A 15 malacz által termelt 180 kgm. sonkáért ez esetben is 144 korona bevétel volna, ennyit tenne ki tehát minden kocza után a nyers bevétel, ha csupán a sonka volna értékesíthető. Azáltal azonban, hogy a sonka mennyiségét nem belföldön termeljük, hanem Prágából szerezzük be, másfél millió koronával lesz szegényebb minden évben az ország. Azért hangsúlyozom ismételtlen is, hogy e sonkamennyiség Prágából jön be, mert a vám-külföldről mindössze 30—40 mm. évi importunk van.

S miért kell ennek így lenni, miért nem termelhetjük mi magunk e sonkamennyiséget. E körülménynek többféle oka van; legkevésbé a gazdaközönség okolható, aki bár idegenkedik az angol sertések tenyésztésétől, mégis azonnal és teljes erővel hozzá kezdene, ha volna ez árura biztos vevője. Leginkább oka e körülménynek a vállalkozási szellem hiánya.

Kicsiny, apró hentesek meg nem küzdhetnek azzal az áramlattal, amely a prágai sódort a legutolsó magyar városkába is eljuttatja. Ezek erre a célra sem elegendő tőkével,

sem elegendő intelligenciával nem bírnak. Nem méltányolják a jobb anyagot, nem fizetik azt jobban, nem is tudják, hogy Prága nagy környékén csakis angol sertéseket tenyésztenek, hogy az igazán izletes sonkát csakis angol, 6—10 hónapos malacokból készítik s hogy annak finomságával semmiféle más sertés sonkája nem vetekedhetik. Ha kínálunk is nekik angol malacokat, szivesebben nyulnak a hegyi sertéshez vagy mangaliczához, mert az 1—2 fillérel kgonként olcsóbb. Az ilyen sonkával azután — most, mikor az emberiség izlése annyira finomodott — hódítani nem fognak. De ha akad is közöttük olyan, aki az anyagot jól meg tudja válogatni, aki jól és izletesen készíti azt el s ezzel magának és sonkájának nevet, kelendőseget szerez, az is utóbb megunja a dolgot, másokra bizza vagy elhal, mielőtt utódról gondoskodott volna. A kassai sonkának híret is egyetlen egy — igen intelligens — hentes teremtette meg, ki élete delén elhalván, üzlete egy olyan egyén kezébe került, ki a nagy nehezen megszerzett jó hírnevet nem öregbiteni, de megtartani sem képes.

A kicsiny hentesek azért sem igen reuzálhatnak, mert nagybani termelés mellett, a fenmaradó hust ugyanazon városban nem lehet értékesíteni. Ennek az értékesítésére rendszeren több város közönségét is igénybe kell venni kis hentesek pedig a sonkát még csak elszállítják megrendelésre, de már arra nem valók, hogy a nyershus üzletszerű elárúsításával, avagy kolbászfélékké való feldolgozásával is nagyban foglalkozzanak.

A prágai hentesipart Magyarországon elfoglalt pozíciójából csak egy nagyobb szabású vállalatnak, egy részvénytársaságnak lehetne kiszorítani, amely részvénytársaság csakis erre a célra alkalmas angol malacokat öletne, miáltal gazdaközönségünk előtt is egy új termelési ág, egy új keresetforrás nyílna meg. Nem félnek attól, hogy e részvénytársaság, ha csakugyan megfelelő árut produkálna, ne tudna reuzálni. Annyi hazafiság még van a mi magyar közönségünkben, hogy ha a dolog fontossága neki kellőleg megmagyaráztatik, egyenlő minőség esetén inkább a magyar, mint a prágai sódarhoz nyul. Csak az új áru bevezetése ne legyen reklámszerű, mert a reklámot a magyar ember nem igen szereti, hanem legyen oktató és magyarázó s ilyen alakban jusson el minden háziasszony kezébe.

Talán a kassai sódarnak még mindig meglevő, bár hanyatló jó hírnevét is fel lehetne erre a célra használni s e részvénytársaság telepeinek felállítására Kassa annyival is alkalmasabb volna, mert a Felvidéken terjed ezidő szerint leginkább az angol sertés s tenyészkörületétől nem az Alföld, hanem a határszéli megyék alkalmasabbak. Alkamas volna e célra Kassa azért is, mert a fogyasztandó nyershust egy éjjel alatt bevihetné Budapestre is, meg eljuthatna vele hamarosan Osztrauba s Morvaország más bányavárosaiba is, amely városoknak tizezrekre menő munkásserege óriási fogyasztóképességgel bír. S ha meggondoljuk, hogy az elérendő haszonnal szemben aránylag csekély, mindössze 400—500 koronányi tőkére volna szükség s ezáltal a mostani behozatali többletnek legalább felét képesek volnának előállítani, akkor valóban csodálkozunk kell, hogy ez ipar fellendítése mindeztideig meg nem kíséreltetett. No de talán ami késik, nem mulik.

Kovácsy Béla.

ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

Gróf Esterházy Mihály uradalmi.

A pozsonyi országos mezőgazdasági kiállítás számos nagyérdemű objektumai között bizonyára sokaknak megragadt a figyelmét gróf Esterházy Mihály uradalmának a Pozsonyvár-

*) De csak vidékenkint, más vidékeken a obendorfi igen jól telet.

Rovatvezető.

megyei Ga
lonjában e

Az o
szemléhet
volt köztü
mely az ur
s mert, he
nak sikeri
épen az il
kiállításain
tani, nem
ezen sok t
talatot tar
érdekü ré

A m
az Esterhá
gatója, a
szorítkozi
tanácsot

Leno
denekelőt
elődjének
századoko
aminek k
legi tulaj
uttal leg
delmes b
tikus mo

Ehb
mény is,
és Pozso
dalmak
házikez
mélán f

házikez
mezőgaze
ból neme
hanem a
nemzeti s
ugy vél

állam j
ugy vélj
osztály

Ré
házikez
tulajdon
kével es
eseiben
„hogy j
kével e
mint eg
birtokos

Ez
haszn
annál is
tatása
tását v
kárát v
kosok,
utalva.

A
az, hog
és a b
bályozt
sabb a
utján
zárvá,
birtoko
kizsaro
sem ve

R
tartjuk
hoz ta
oly ne
nemesi
mányo
s a m
az el
kinthe

F
a talló
tallósi
melye
jattói

F
a talló
tallósi
melye
jattói

lési á

megyei Gazdasági Egyesület nagyszabású pavilonjában elhelyezett kiállítása.

Az ott kiállított tárgyakat mindenki megsemmisíthette, ezekről tehát nem szölok. — de volt köztük egy 160 lapra terjedő füzet is, a mely az uradalom részletes leírását tartalmazza s mert, hogy bizonyára nem minden látogatónak sikerült ezt megszereznie, míg mérsékszét épen az ily irányú ismertetések vannak hivatva, kiállításainknak állandó becsü értéket biztosítani, nem vélek felesleges munkát végezni, ha ezen sok tanulságos adatot és gazdasági tapasztalatot tartalmazó füzetnek legalább általánosabb érdekü részleteit közzéteszem.

A mű érdemes szerzője *Rovara Frigyes*, az Esterházy Mihály uradalmának jószágigazgatója, a ki nemcsak az uradalmak leírására szorítokzik, hanem abba több figyelemreméltó tanácsot és javaslatot beleszó.

Lendülettel szavakban megemlékezik mindenekelőtt a nemeslelkü tulajdonos és nagyevü elődjének a társadalmi élet minden terén évszázadokon át kifejtett áldásos működéséről, aminek következménye, hogy a község a jelenlegi tulajdonosban nemcsak főurat, hanem egyúttal legnagyobb jötevőjét is tiszteli, a terjedelmes birtokok környékén pedig a szociálisztikus mozgalmaknak eddig még nyomuk sincs.

Ehhez bizonyára hozzájárult azon körülmény is, hogy a 22,000 m. holdat meghaladó és Pozsony- és Nyitra megyében elterülő uradalmak nagyobb része s pedig 16,315 hold házikézelés alatt áll, amiből kifolyólag a szerző méltán fölveti a kérdést, hogy *mi előnyösebb, a házikézelés vagy a bérbeadás?* És ugy köz- és mezőgazdasági, mint társadalmi s politikai okokból nemcsak a házikézelés mellett tör lándzsát, hanem a nálunk divó bérleti rendszerben nagy nemzeti szerencsétlenséget látva, ezen a bajon csak úgy vél segíthetni, ha a bérbeadott birtokot az állam jobban megadóztatja, mi tekintetben s úgy véljük teljes joggal, analógiaképpen a ház- és házi-éradóra hivatkozunk.

Részünkről is hívei vagyunk az okszerű házikézelésnek, de csak feltételeken, t. i., ha a tulajdonos az okszerű kezeléshez szükséges tőkével és intelligenciával rendelkezik, ellenkező eseteiben a szerző azon nézetéhez csatlakozunk, „hogy jobb kezekben van a föld egy kellő tőkével és szakértelemmel bíró bérlő kezében, mint egy pénztelen, tehetetlen vagy tudatlan birtokos kezében.”

Ezen okból veszélyesnek tartják, ha a haszonbérlők rendkívüli adóval sújtatnának, annál is inkább, mert a bérlők jobb megadóztatása bizonyára a haszonbéri összeg leszállítását vonná maga után és ezen intézkedések kárát vallanák azután különösen azok a birtokosok, a kik birtokaik bérbeadására rá vannak utalva.

Amire azonban égető szükségünk volna az, hogy megfelelő bérleti törvényekkel a bérlő és a birtokos közti jogviszony olyformán szabályoztassék, hogy a nemzeti vagyon legfontosabb alkatrészének, a földbirtoknak bérletek útján való kizsárolhatása teljesen ki legyen zárva, — mert tényleg vannak ma már oly birtokok is, amelyek a bérletek folytán annyira kizsároltattak és devasztáltattak, hogy azokra sem vevő, sem bérlő nem akad.

Kulturtörténelmi szempontból érdemesnek tartjuk felemlíteni, hogy a cseklészi uradalomhoz tartozó szempezi birtokon már 1763-ban oly nemesi kollegium létesült, a melyben a nemesi ifjakat katonai és mezőgazdasági tudományokra — sajnos német nyelven tanították s a mely tehát Magyarországon tulajdonképpen az első gazdálkodást tanító intézetnek tekinthető.

Házikézelés alatt jelenleg a cseklészi és a tallósi uradalomhoz tartozó cseklészi, szempezi, tallósi, urföldi és alsó-jattói gazdaságok állanak melyek közül az első négy Pozsony, az alsó-jattói pedig Nyitra vármegyében terül el.

Ezen gazdaságok összes kiterjedése a mivélési ágak szerint a következő:

	magyar hold
Beltelek, park, kert...	429
Szántóföld	10289
Rét	219
Legelő	797
Szőlő	50
Nádas	79
Erdő	3579
Földadó alá nem eső	873
Összesen	16315

Ezen uradalmakra nézve jellemző, hogy a 11,350 holdat tevő mezőgazdasági területnek legnagyobb része, 91%-a szántóföld, míg a többnyire silány minőségű rét és legelő együttes területe csak 9%-ot tesz, minélfogva a mesterséges takarmánytermesztés az összes gazdaságokban nagyon fontos szerepet visz.

Az uradalmak fekvése ugy természeti, mint közigazdasági tekintetben kedvező, mert legnagyobb részök sík és hullámos felületű, közeli vasuti állomással pedig minden gazdaság rendelkezik.

A talajviszonyok felette eltérők, ami iránt különben a pozsonyi kiállításon nagyon elmésen bemutatott talajminták is tájékoztattak, a leírásban pedig 12 talajnak 200 cm. mélységig terjedő változatai vannak feltüntetve. Képviselve látjuk ott a homokvályog, agyag és sziktalajok legkülönbözőbb változatait, melyek más-más kezelést igényelnek s éppen ezen okból nagyon helyes, hogy a szerző a kezelendő talaj ismeretére oly nagy súlyt helyez, azt mondván: „A föld az emberiség kifogyhatatlan éléskamrája és ezer kulesesal nyílik hozzá az ajtó, de avatott kéz legyen, aki fel tudja nyitni.”

Ezen kulcsok egyike, hogy a gazdaság felszerelése és üzemágai közt meg legyen a helyes arány.

Lássuk az uradalmakat ezen szempontból. Az épületek és holtleltárak tőkeértéke a füzetben nincs közölve, de meg van mondva, hogy az összes gazdaságok a szükséges épületekkel, gépekkel és eszközökkel kellően fel vannak szerelve, az *igáserőt*, illetőleg pedig azt az elvet követik, hogy 100 m. hold szántóföldhöz 3 pár erős igás állat tartandó. Van pedig:

	1350 hold szántóhoz	40 pár igásállat esik	100 holdra	3 fogat
Cseklészen	1722	46	2	2.7
Szempezen	1800	47	2	2.6
Tallóson	1986	70	2	3.5
Urföldön	3431	104	2	3.0
Alsó-Jattón				
Összesen	10280	307	100	3 fogat.

All pedig ezen fogatlétszám 65 pár lóból, 182 pár magyar és 60 pár német ökrökből s ha még figyelembe vesszük, hogy a cukorrépa nagymérvü termesztésére való tekintetből két Fowler-féle gözekekészlet is rendelkezésre áll, kétségtelen, hogy a felszerelésnek ezen része a szántóföldnek legbelterjesebb mivélését teszi lehetővé. Az uradalmak kezelésénél különben is főelvül az *okszzerűen belterjes irány* szolgál, mert az adott viszonyok között csak ezen irányelv követése mellett vélnék magas, biztos és állandó jövedelmet elérhetni.

Ennélfogva a mivélési ágak megállapításánál arra törekedtek, hogy a jövedelmet alig hozó silány rétek és legelők és a jó talaju erdők, amennyire lehetett szántóföldde alakítottassanak, a nedvességben szenvedő szántóföld pedig lecsapoltassék.

A szántóföld kezelésénél követett elvek pedig abban nyilvánulnak, hogy általában csak megfelelő jövedelmet szolgáltató növények termesztessenek, még pedig a *szabad gazdálkodás* rendszere szerint, tehát rendes vetésforgók nélkül, hogy továbbá megfelelő elővetemények és a szükséges trágya biztosítása céljából a takarmánytermesztés a piaci növények termesztésével kedvező arányba hozassék, minélfogva a takarmányul szolgáló növények általában a szántóföldnek mintegy 40—50%-át ve-

szik igénybe, mint ezt az 1902. évre vonatkozó, a főbb kultúrnövények vetési területét m. holdakban feltüntető, alábbi kimutatás is igazolja.

	Cseklész	Szempecz	Tallós	Urföld	A.-Jattó	Összesen
Buza	139	244	365	216	772	1736
Rozs	170	140	186	358	380	1234
Árpa	219	238	230	227	433	1347
Zab	139	114	57	93	200	603
Köles, búk- köny	20	53	52	45	30	200
Szemes term.	687	789	890	939	1815	5120
Tengeri	34	25	40	90	20	209
Burgonya	—	—	400	458	3	861
Tak. répa	100	123	50	48	88	409
Czukorrépa	—	53	—	—	644	697
Csicsóka, mák	5	—	—	16	28	49
Tak. búkköny	143	197	180	174	213	907
Csalamádé	101	117	120	136	169	643
Luczerna	167	252	40	29	236	724
Muhar stb.	—	49	—	13	—	62
Szegődmény	113	117	80	83	215	608
Összesen	1350	1722	1800	1986	3431	10289

E szerint a gabonafélék és egyéb szemes termények, a tengerin kívül, épen a szántóföld felét veszik igénybe, a 2833 holdat elfoglaló kapás és ipari növények 27.5, a 2336 holdat elfoglaló szalás takarmányfélék pedig 22.5%-át teszik s ha tekintetbe vesszük, hogy az összes tengeri, a gulyamezői keményítőgyárba eladott burgonya és a cukorgyáraknak eladott répa után származó törköly mind takarmányul szolgál, amelynek okszerű felhasználásra egyúttal nagymennyiségű abraktakarmány alkalmazását is igényli, önként következik, hogy elegendő takarmány biztosításáról minden gazdaságban kellőképpen gondoskodva van. Erre pedig az adott viszonyok között feltétlen szükség van, mert csak így lehet a gazdaságok részére ezt a nagymennyiségű trágyát is biztosítani, amire azoknak, tekintettel a belterjes, fekete ugart nem ismerő rendszerre szükségük van. A jelenleg érvényben álló *trágyázási rendszer* sze-

rint pedig Cseklészen és Szempezen a szántóföld 20%-a, Urföldön és Alsó-Jattón 24 és Tallóson 25%-a részesül évenként istállótrágyázásban s azonkívül az összes gazdaságokban évenként még mintegy 3200 q szuperfoszfát és 200 q chilisalétrom nyer alkalmazást, úgyhogy a műtrágyázott terület gazdaságok szerint a szántóföldnek 20—50%-át teszi.

Főképen ezen bő trágyázás eredményezhette a terméseknek alább részletesen bemutatott fokozását, de mielőtt erre áttérnénk, kiemelendőnek tartom, hogy az uradalomban termelt minden fontosabb kultúrnövénynél a legalkalmasabb válfajok, megfelelő vetési idő és az alkalmazandó műtrágyázására nézve nagyon beható kísérletek történtek, mi tekintetben azonban magára a műre kell utalnunk.

Amint láttuk a főtermény a *buza*, amely a szántóföldnek egy hatodát, — 16.86%-át veszi igénybe; főképen magyar, de tarbuza is termesztetik, főbb előveteményei a zabosbúkköny, a csalamádé s a luczerna; kivételesen árpa után is buza következik, földolog azonban, hogy a föld kellő trágyaerőben legyen, minélfogva a buzát nemcsak a trágyázás második évébe szeretik juttatni, hanem azonkívül m. holdanként 100 kg. szuperfoszfáttal is ellátják, amely átlagban 100—200 kgnyi terméstöbbletet szokott eredményezni; kivételt e tekintetben csak

A. Jattó tesz, amely gazdaságban azt tapasztalták, hogy a szuperfoszfát a jobb földeken a buza megdülését elősegíti, minélfogva itt műtrágyát nem alkalmaznak. Az összes gabonafélék aratása részes aratókkal történik. A jellemzett termesztési rendszer mellett az utolsó évtizedben a következő átlagos buzatermések értek el magyar holdanként:

Időszak	Cseklész Szempez Tallós Urföld Alsó-Jattó				
	k i l o g r a m				
1893—1897-ig	601	710	741	688	646
1898—1902-ig	823	814	886	854	924
10 évi átlag	712	762	818	771	785

A jelenlegi rendszer alkalmazása óta tehát a termékek átlagban 200 kg-mal emelkedtek, tehát oly színvonalra, mely a buzatermesztést a nyomott árak dacára is jövedelmezővé teszi.

A rozs szintén elég tekintélyes területet foglal el, a szántóföld 12%-át s hasonló elővetemények után vetetik, mint a buza, de buza után is; rendszerint szuperfoszfátot is kap, mely a rozsnál átlagban 2—300 kgnyi terméstöbbletet szokott eredményezni. Az utolsó évtized átlagtermései magyar holdanként a következők voltak:

Időszak	Cseklész Szempez Tallós Urföld Alsó-Jattó				
	k i l o g r a m				
1893—1897-ig	733	659	798	905	673
1898—1902-ig	961	886	1011	1059	981
10 évi átlag	850	772	905	982	827

A rozs 100 kg-mal nagyobb átlagtermést mutat fel mint a buza s az új rendszer alkalmazása óta a termékek 2—3 q-val emelkedtek.

Az árpa a szántóföld 13%-át foglalja el s főképen azért természetik ily nagy arányban, mert a legtöbb gazdaságban kitünő minőségű sörárpa terem, legjobb válfajnak pedig a Hanna-árpa bizonyult; legáltalánosabb előveteménye a letrágyázott kapásnövény, de jó erőben levő buzaföldekbe is vetik, ellenben szuperfoszfátot nem alkalmaznak alája.

Az utolsó évtized átlagtermései magyar holdanként a következők voltak:

Időszak	Cseklész Szempez Tallós Urföld A. Jattó				
	k i l o g r a m				
1893—1897-ig	600	505	798	762	838
1898—1902-ig	719	735	954	940	941
10 évi átlag	659	620	876	851	890

Az árpa átlagtermései megegyeznek a buzáéval, de gazdaságok szerint mégis tetemes az eltérés s az új rendszer itt 150 kg-nyi termésfokozást eredményezett.

A zab csak alárendelt szerepet játszik mivel a szántónak alig 6%-át teszi. Nagyon bőtermőnek bizonyult itt is a duppai zab, mely az 1902. évi kísérletnél magyar holdanként 1308 kg. szemtermést adott, míg a közönséges zab csak 1239 kgmot. Mint a legtöbb gazdaságban a zab itt is legtávolabb esik a trágyázástól, habár néhol trágyás kapások után következik, sőt néha közvetlen trágyázásban is részesül, de műtrágyázásban nem, minélfogva átlagos termései valamivel csekélyebbek, mint a többi gabonaneméé, mint ez a következő adatokból kitünik, melyek a zab m. holdankénti terméseiére vonatkoznak.

Időszak	Cseklész Szempez Tallós Urföld A. Jattó				
	k i l o g r a m				
1897—1897-ig	454	480	800	629	675
1898—1902-ig	903	614	1012	896	1016
10 évi átlag	678	547	902	762	845

Az új rendszer folytán a holdankénti termékek majdnem 300 kg-mal emelkedtek, ami eléggé kedvező eredmény.

Ha már most a közölt adatok alapján az összes gazdaságok átlagos gabona-terméseit összefoglaljuk, a következő eredményre jutunk.

Magyar holdankénti termést:	Buza Rozs Árpa Zab Gabona				
	k i l o g r a m				
1893—1897-ig	677	755	700	607	685
1898—1902-ig	860	980	858	888	897
Emelkedés	183	225	158	281	212
10 évi átlag	771	867	780	747	791
1902-iki termés	1025	1077	931	1038	1017
Különbözet	254	210	151	291	226

Ezen adatokból kitünik egyrészt, hogy a termesztési rendszer okszerű megváltoztatása által e téren aránylag csekély eszközökkel minő eredmények érhetők el, másrészt, hogy kedvező időjárási viszonyok a terméseinkre mily nagy hatással vannak; az egyik tényező az ember tevékenysége 212 kg-mal, a másik tényező, az Isten áldása 226 kg-mal növelte a holdankénti gabonatermést, ami ezen tényezőknek az életben nagyon sokszor tapasztalt egyenrangúságát igazolja.

A nagyban termelt többi növények termesztési módja a fűzetben szintén részletesen van leírva, de az elért terméseredmények felmérése nélkül s azért e tekintetben magára a műre utalhatunk csak, még egy rövid pillantást a haszonállattartásra vetve.

A cseklézi és szempezi gazdaságban egyenként 150—160 tehénből álló tehenészet van, melynek fajtaanyaga nagyon kevert, amennyiben berni, szimmenthali, pinzgauai és ezek keresztezéséből származó egyedekből áll, aminek oka az, hogy a tehenészetek felállításakor az üzemelő a lefejtő gazdaság volt, habár a jobb tehének után származó szebb borjúk tényleg felneveltetnek.

A tejet a vevő helyben veszi át, literjéért 12 filléért s ő adja a kannákat, a szükséges hűtőeszközöket és a kocsit s minthogy az 5 liternél kevesebbet tejelő állatok kiseljeztetnek, a napi átlagos fejés meghaladja a 7 litert. A tehének tartása a lehető legegyszerűbb s melléktakarmánnyal csak durva buzakorpát használnak, drbként 2—3 kg-ot.

A többi gazdaságokban tinóneveléssel kapcsolatos hízalást folytatnak. A tinók a szomszédos városokon szerezhetnek össze és egyszerű takarmányozás és legeltetés mellett addig tartatnak, míg vagy igába vagy hízalásra alkalmasak; a hízalás rendszerint 6 hónapra terjed s melléktakarmánnyal Alsó-Jattón repeszlet, Tallósan és Urföldön burgonya-reszelék, továbbá tengeri s árpadara, korpa és ritkán olajpogácsa szolgál.

A kihízalt ökrök helyben adatnak el, mivel a Bécsben való értékesítéssel történt kísérletek balul ütöttek ki; a tinók vételára és a hizott ökrök eladási ára között a kg-kénti különbség 16—10 fillér, mindazáltal a hízalás nem bizonyult oly jövedelmezőnek, mint a tejgazdaság, mert még az utóbbi ingyentrágyán kívül még tiszta jövedelmet is nyújt, a hízalásnál megvannak elégedve, ha a takarmánynak hasonló áron való értékesítése mellett a trágya ingyért marad; figyelembe veendő azonban, hogy a fiatal tinókon kívül a mustraökrök is kihízaltatnak.

Azelőtt Tallósan hirneves telivérmenes is volt, mely azonban jövedelmi tekintetből 1901-ben feloszlattatott.

Az urföldi gazdaságban pedig a juhászat helyébe a sertésenyésztés lépett, a mely jelenleg 75 mangaliczagóbe és 5 kanból áll; kétszeri malacoztatásnál, áprilisban és októberben, a darabonkénti szaporulat átlagban 11 malacz, a meddő koczák százaléka pedig 4. A sertések tartásánál is az olesóságra törekzenek, azért a legelőn kívül, amely czélra luczernások, lóherések és csicsókások is szolgálnak, árpa, takarmányrépa és korpa a sertések főtakarmánya.

A süldők 1—1¼ éves korban 75—80 kg-nyi élősúlyban rendszerint 74—84 fillérral értékesítetnek s azonkívül tenyészkanok is neveltetnek, amelyekkel a községek ellátatnak, de a rokonyenyésztés kikerülése végett saját tenyésztésü kant az uradalom sohasem használ, hanem 3—4 évenként hirneves tenyésztekből szerzi be a szükséges apaállatokat.

Ime ezek a terjedelmes uradalmakban követett gazdálkodási rendszernek azon főbb irányelvei, amelyek sok évi tapasztalat és tervszerű kísérletezésnek eredményei s amelyekről el kell ismernünk, hogy minden különczködést kizáró egyszerűségök dacára mégis az okszerűség követelményének minden irányban meg-

felelnek, minélfogva gazdaközönségünk az érdemekben gazdag és a mezőgazdaság terén elsőrangú tekintélyű elismert szerzőnek nagy hálával tartozik, hogy a szakosított birtokleírásokban oly szegény szakirodalmunkat ezen tartalmas művével meggazdagította.

Hensch Árpád.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

594. kérdés. A keszthelyi m. kir. fels. gazd. tanintézetet végzett urad. ispán vagyok; urasággal szemben sem szó- sem írásbeli szerződésem nincs; az uradalomban 3 évet és 3 hónapot szolgáltam és pedig 20 hónapig mint irnok és 19 hónapja mint ispán.

Most uraságom — azon megokolással — hogy az általam jelenleg betöltött ispáni állást beszüntetni akarja, f. év szeptember 30-iki keltezéssel értesített, hogy 1903 évi márczius hó végével alkalmaztatásom megszűnik.

Tisztelettel kérdem, megillet-e engem végkielégítés, illetve kérhetem-e jogosan egy évi készpénz és természetben élvezett járandóságaimat?

Sz.

595. kérdés. Tisztelettel kérem, sziveskedjék a mellékelt szerződésmásolatot átnézni s véleményét adni, hogy a községi határban levő apró parcellákban haszonbérbe adott, a vadászati jog fenntartását be nem jelentő kincstári birtokon, ugyszintén a határban levő 200 kat. holdnál nagyobb, de 500 kat. holdat meg nem haladó birtokon, mely a vadászati jogot bejelentés által fent nem tartotta, kit illet a vadászati jog, vagy kötelezhető-e a község előjárása, hogy a 200 kat. holdnál nagyobb bejelentetlen birtokoknak vadászati jogát is adja ki haszonbérbe?

i. P. M.

596. kérdés. Milyen eredmény várható oly keresztezés után, hol az apa tisztavérű montafoni, az anya pedig szimmenthal-bonyhádi tehén, különösen tejelőség tekintetében; az utódok melyik fajtára szoktak jobban hasonlítani; történtek-e már ily keresztezési kísérletek és minő eredménnyel és tanácsos-e ily keresztezést fogantatni?

M. D.

597. kérdés. Szándékomban van egy műtrágyaszórógépet beszerezni, melyet kiválólag szuperfoszfát szórására kívánok használni. Arra nézve kérek szives felvilágosítást, vajjon fentemlített czélra a Clayton és Shuttleworth cég által gyártott műtrágyaszórógép, vagy pedig a Propper Samu által hirdett Westfalia megfelelőbb-e s hogy milyen előnye illetőleg hátránya van egyiknek a másik felett, létezik-e esetleg ma nálunk ezeknél jobb műtrágyaszórógép? Tökéletesített-e egyáltalán már annyira a műtrágyaszórógépek szerkezete, hogy minden tekintetben kifogástalan munkát lehessen velük végezni?

O. O.

598. kérdés. Kérem velem tudatni, hogy melyik a legjobb lóherefejtőgép. Az idén mintegy 125 holdat hagytam meg magnak és igen sikerültnek is látszik.

Hofherr és Schrantz; Clayton és Shuttleworth vagy a magyar állami gépgyáré a legjobb ilyen gép és egyúttal melyik a legolesőbb. Vagy ha ezen czégektől külön valahol jobb gyártmány volna, sziveskedjék azt tudomásomra hozni.

Sz. L.

599. kérdés. Holt Tiszamederben szándékozom kutat létesíteni; alkalmas lenne-e a Northon-kut ott s olesóbb-e vagy drágább a közönséges ásott, téglával kifalazott kútnál? Hol szerezhető be és mennyibe kerül?

A talajviz nem fekszik mélyen.

V. I.

Feleletek.

M. kir. állatorvosok intézkedési joga. (Felelet az 593. kérdésre.) A m. kir. állatorvosnak, ha a hatóságától megbízást kapott van

intézkedési milyen pl. esetén elrend. bizás nélkül deletekben el.

Azon al ökrökkel való amennyiben állatainak is szórványos u elhuzrozolásán I-foku hatóság legelőre hajta rozás amellet leg sánta álla de ezt ugyan állategészségü beteg állatok kal, a lábako ség csiráját széthuzrozolják hol az állat nem lehet —

Kárptól tozhatik, ame huzrozoltatott kérdésttevő c Ha az a beteg volt lenni, amelyek a mit otthon kat a vételko hette volna, h huzrozoltassék tosnak lenni. értő embert l

Ha az oly feltétel m hogy a határo tette, mert c betegsége tova megállapító I-hoz, II-foku miniszterhez

A beteg lenítés mikén előírva. Mire ragályanyag r fertőtleníteni, állat terjeszte udvart. Ha m tokkal a ké fennálló rend azok mindenü ját, tehát küle lenítése, s h okvetlenül szí fészkek mara töltetés elő désttevő nem fő a tisztogat töltetését ill söpörtetik, az hulladék elég állatok hossza felloscoltatnak

Oklevele (Felelet az 59 tisztel szembe Az okleveles márczius hó nem tartozik elbocsájtják, illetményeit m 1903 év szept kiszolgáltassák tabellaris java egyenértéke ezen összege szolgálathól v

Községi sz. kérdésre.) s a válasz a szerződés olv hogy a kérdé

intézkedési joga, sőt fontosabb esetekben a milyen pl. a száj- és körömfájás fellépése esetén elrendelendő intézkedések, hatósági megbízás nélkül is elrendelheti a törvény és rendeletekben előírt óvintézkedéseket.

Azon alispáni rendelet, melylyel a beteg ökrökkel való fuvarozás betiltatott, helyes volt, amennyiben fennálló rendeletek fertőzött udvar állatainak istállózásait írják elő. A betegség szörványos uralgása esetén ha a ragályanyag elhuzrozolásának veszélye ki van zárva, az I-foku hatóság megengedheti egészséges állatok legelőre hajtását. A beteg állatokkal való fuvarozás mellett, hogy egy lázas, ki éhezett esetleg sánta állattal fuvarozni nem is lehetséges, de ezt ugyan igen ritkán akar valaki tenni, állategészségügyi szempontból is tilos, mert a beteg állatok a mint ide-oda hajtának nyálukkal, a lábakon levő sebek váladékával a betegség csiráját mindenütt a hol megfordulnak széthuzrozolják s azok a helyek, amennyiben a hol az állat megfordult, mindenütt fertőtleníteni nem lehet — a betegség fészkei lesznek.

Kárpótlással jelen esetben senki sem tartható, amennyiben a betegség saját hibájából huzrozottatott be a pusztára, így a kárért a kérdéstevő csak magát okozhatja.

Ha az állatok aug. 15-én a vétel napján betegek voltak, azokon oly tüneteknek kellett lenni, amelyek nem szakértő is könnyen felismer, a mit otthon fel is ismert. Hiba volt az állatokat a vételkor meg nem nézni, akkor elkerülhetett volna, hogy a betegség a pusztájára behuzrozottassék. Állatok vételénél mindig jó óvatosságnak lenni, azért tanácsos magával ahhoz értő embert hívni.

Ha az alispán a fertőzött pusztán csak oly feltétel mellett engedte meg a legeltetést, hogy a határon örök aljanak, azt biztosan azért tette, mert csak így látta kizárva azt, hogy a betegség tovahuzrozottassék. Az örök költségeit megállapító I-foku határozat ellen az alispánhoz, II-foku határozat ellen a földmívelésügyi miniszterhez felebezhet.

A betegség megsejűnése után a fertőtlenítés mikénti eszközlése rendeletekben van előírva. Mivel a fertőtlenítésnek a célja a ragályanyag megsejűnése, azon helyeket kell fertőtleníteni, a hol a ragályanyagot a beteg állat terjesztette, különösen tehát az istállót és udvart. Ha mint jelen esetben is beteg állatokkal a kérdéstevő dolgoztatott s azokat a fennálló rendeletek ellenére nem istállózattat, azok mindenütt széthuzrozották a betegség csiráját, tehát különösen azon helyeknek a fertőtlenítése, a hol a beteg állatok tartózkodtak, okvetlenül szükséges, mert különben ragályfészkek maradnak vissza. Kénsavval való fertőtlenítés előírva ninesen, arra tehát a kérdéstevő nem kötelezhető. A fertőtlenítésnél fő a tisztogatás, a mi a gazdasági udvar fertőtlenítését illeti, elegendő ha az udvart összesöpörtetik, az összesöpört trágya és takarmányhulladék elégettetik s azon helyek, a hol az állatok hosszabb ideig tartózkodtak mesztejjelel, felloholtatnak.

Okleveles gazdatiszt felmondási ideje. (Felelet az 594. sz. kérdésre.) Okleveles gazdatiszttal szemben a felmondás időtartama, egy év. Az okleveles gazdatiszt tehát az 1903. évi márczius hó végére szóló felmondást elfogadni nem tartozik és ha a szolgálatból ezen időben elbocsájtják, joggal követelheti, hogy összes illetményeit még egy további félévre, vagyis 1903. évi szeptember 30-ig terjedő időre neki kiszolgáltassák. Ezen illetményekbe minden tabelláris javadalom, illetőleg annak pénzbeli egyenértéke beleértendő és beleszámítandó, s ezen összegeknek kifizetéséhez, nyomban a szolgálatból való elbocsátáskor igénye van.

Sz. F.

Községi vadászterület. (Felelet az 595. sz. kérdésre.) Erre a kérdésre már válaszoltunk s a válasz a „Köztelek”-ben meg is jelent. A szerződés olvasásából azt a nézetet merítettük, hogy a kérdéstevőnek egyik birtokon sem áll

jogában a vadászatot gyakorolni, mert a haszonbérlet tárgyát a szerződés világos szavai szerint csak a kisbirtokosok földjén gyakorlandó vadászati képezi a vadászati törvény 2. §-ában foglalt kivételekkel.

A kérdést tevő nem adott nekünk fölvilágosítást abban a fontos kérdésben, vajjon a kérdéses két birtok tulajonosai az előző években felvették-e a vadászati haszonbérnek rájuk eső összegét, mely a törvény értelmében holdszám arányilag felosztandó. Csak ha felvették, abban az esetben az ő területeik is a községi vadászterülethez tartoznak és a haszonbérlet azokon a vadászatot gyakorolhatja. Azon körülmény, hogy a kincstári birtok apró parcellákban bérbeadódott, a birtok önálló vadászterületi minőségét nem érinti.

Sz. F.

Montafuni-szimmenthali keresztezés. (Felelet az 596. sz. kérdésre.) Előre becsátom, miszerint nines tudomásom arról, hogy szimmenthali bonyhádi tehének fedeztetésére montafuni bikák valahol is használtatnának. Részemről egy ilyen keresztezést nem is igen tudnék ajánlani, bár kétségen kívül némi előnyvel járna az ilyen keresztezés, azzal t. i. hogy az üszök valamivel jobban tejelnének; ezzel szemben azonban számos és jelentékeny hátránya is volna, az t. i. hogy az ilyen keresztezési termékekhez mindenki félve nyulna, s mint tenyészanyagot nem lehetne értékesíteni. Az ilyen jelleg nélküli állatokat legfeljebb mint friss fejűket, avagy mint ökröket lehet értékesíteni, de már mint bikákat eladni nem lehet. Részemről inkább ajánlanám a tenyészanyagot egy vérben, kiválasztás által javítani, annyival is inkább, mert azt a csekély javulást a tejelőképességben, a mit a keresztezés által el lehet érni, egy vérben is rövid idő alatt elérhetjük. A tenyész kiválasztás utáni javítás céljából első és főfontosságú dolog a fedező bikát helyesen megválasztani, s csak olyat beszerezni, melyről törzskönyvileg kimutatható, hogy ilyen jól tejelő nagyanyától, illetve anyától származott. Már ezen egyetlen lépéssel tejelő képesség tekintetében ugyanazon eredményt fogjuk elérni, mint a montafuni keresztezéssel. Következik azután az üszök megválasztása. Tovább tenyészítésre csak olyan üszöket használjunk, a melynek anyja kiválóan jól tejelő. Ha azután a bika anyja is, melytől a tenyészítésre kiválasztott üsző származott, meg az anyai ág is jól tejelő, bizonyosok lehetünk, hogy az üszőben is meg lesz a nagy tejelőképesség iránti hajlam, talán még fokozottabb mérvben mint az anyállatban. Így azután nemcsak a tejelőképességet fokozzuk nemzedékről-nemzedékre, de tenyészletünknek egyedeit, mint tenyészállatokat is hova-tovább értékesebbé teszszük. A keresztezés különben is inkább csak a kistenyészítőnek való, a nagytenyészítő ha csak lehet inkább dolgozzon tiszta vérben.

—csy.

Mütrágyaszórógépek beszerzése. (Felelet az 597. sz. kérdésre.) A mütrágyaszórógépek közül szerkezetileg a „Westfalia” mütrágyaszórógép igérkezik legjobbnak, mert ennél nagyon ügyesen van az az elv megoldva, hogy a mütrágya önsúlyánál fogva esik le a szórószerkezetre, mely azt nem gyurja, hanem egyszerűen kiszállítja, még pedig egyenletesen a gépből.

Ameddig a „Westfalia” mütrágyaszórógép nem létezett, a Ben Reindt-féle láncos mütrágyaszórógépet tartották legjobbnak. Mindazon mütrágyaszórógépek, melyek kavarási segítségével szedik ki a mütrágyát a szórószerkeztől, nyirkos trágya szórásánál okvetlenül elmázolják, összegyurják a trágyát s a szórás nem lesz egyenletes. Ellenben azoknál, melyeknél a mütrágya önsúlyánál fogva ráhull a szórószerkezetre, az elmázolás jórészt ki van zárva. Ahol eddig nálunk a „Westfalia” mütrágyaszórógépet használják, meg vannak vele elégedve. Szuperfoszfát szórására is alkalmas.

ifj. S. P.

Lóherefejtőgépek. (Felelet az 598. sz. kérdésre.) Hofherr és Schrantz lóherefejtője több helyen már jól bevált és egyszerű kezelése,

tiszta munkája miatt szeretik. Clayton és Shuttleworth „Monitor”-ja speciális lóherefejtő gépről közelebbi adatok a nálunk elért munkateredményekről nem állván rendelkezésre, erről a gépről nem lehet határozottan nyilatkozni. Amerikában e rendszer el van terjedve, de nálunk még alig ismerik. — A MÁV. gépgyár lóherefejtő szerkezete a MÁV. gépgyári cséplőgépre szerelve annak idején meglepően dolgozott, de egy idő óta hallgatnak vele. Hogy miért, azt nem tudom.

Egyéb, nagyobb lóherefejtők nálunk ninesenek használatban. Az ár stb. ügyében forduljon kérdéstevő fenti czégekhez.

i. S. P.

Northon-kut. (Felelet az 599. sz. kérdésre.) Ha a talajvíz 4—5 méternél nem fekszik mélyebben, a Northon-kut a legolcsóbb, mert összes tartozékaival — a leverő készüléket kivéve — 80—100 koronáért meg lehet szerezni minden jobb vidéki vaskereskedésben vagy gépraktárban. Ha perczenkint 25—30 liter víznél többre nines szükség, a Northon-kut teljesen megfelel. Valjon olcsóbb-e a közönséges ásott és falazott kutnál, az attól függ, minő mély kutat kell ásni, hogy elég vizet kaphassunk. Öt méterig a Northon-kut feltétel nélkül olcsóbb az ásott kutnál és az a nagy előnye van, ha nem tetszik a hely, hol először leverték, a kut felszedhető s máshol verhető le, sőt tőle egyszerűen ki is vehető.

i. S. P.

A német vágóállat- és husszemle-törvény.

(Báró Malcomes Jeromos, miniszteri tanácsos, a m. kir. földmívelésügyi min. berlini szaktudósítottjának jelentése.)

II.

Husnak a vámbelföldre való behozatalára vonatkozó intézkedések a következőkben foglalhatók össze:

A vámbelföldre behozni tilos: hust légmentesen elzárt szelencékben vagy hasonló edényekben; ugyszintén kolbászféléket és egyéb vagdalt-huskeverékeket; kutyahust, valamint lovaktól, szamaraktól, öszvérektől és egyéb patás állatoktól származó hust elkészített állapotban; a következő anyagok valamelyikével kezelt hust, u. m.: a bórsav és bórsavas sók, formaldehyd, alkáliak hydroxidjai vagy karbonátjai, kénessav és ennek sói, salicilsav és vegyületei, valamint klórsavas sók és ezeken kívül bármely festanyag.

Friss hust a vámbelföldre csak egész állati testekben szabad behozni, melyek szarvasmarhánál, a borjúk kivételével, valamint sertéseknél két félre lehetnek hasítva. Borjú alatt 75 kilogrammnál nem nehezebb fiatal szarvasmarha értendő. Az állati testekkel a mellhártyának, hashártyának, tüdőnek, szívnek és vesének, teheneknél a tőgynek a hozzátartozó mirigyekkel is természetes összeköttetésben kell lenniök. A kettéhasított állati testrészek egymás mellé csomagolandók s számokkal és jegyekkel akként jelzendők, hogy összetartozásuk könnyen felismerhető legyen. Szarvasmarhánál, a borjúk kivételével, a fej vagy az alsó állkapca a rágó inakkal, sertéseknél a fej a nyelvvel és légesővel együtt a testtel természetes összefüggésben hagyandó; a velő és szemek hiányozhatnak. Szarvasmarhánál a fej a testtől elválasztható, ha az akként jelöltetik, hogy összetartozásuk nehézség nélkül megállapítható. Lovaknál, szamaraknál, öszvéreknél és egyéb patás állatoknál a mell- és hashártyán, tüdő, szív, és vesén kívül a fejnek és légesőnek, valamint az egész bőrnek a testtel legalább egy helyen természetes összefüggésben kell lenni.

Szótt és füstölt hus, sonka, szalonna és belek kivételével, a vámbelföldre csak legalább 4 kg-ot kitevő darabokban hozható.

A zsiradékok elővizsgálatok kiterjedt ezek szagára, ízére, s hogy vajjon nines-e megromolva vagy megpenészedve. A disznózsirt a Zeiss-Wollny-féle refractometerrel kell megvizsgálni. Ha e vizsgálat azt a gyanút kelti, hogy a zsir hamisított, vegyi vizsgálat alá vonandó.

A külföldről behozott hus vagy zsir kifogásolása, illetőleg annak visszautasítása vagy megsejűnése iránt hozott határozat ellen, az értesítéstől számítandó egy nap alatt felszólamlásnak

van helye, mely a végzés végrehajtását felfüggeszti. A felfolyamodás fölött a felsőbb hatóság ítélkezik és pedig amennyiben a jogorvoslat a szakértő-vélemény ellen irányul, legalább még egy szakértőnek meghallgatása után.

Az előírt vizsgálatokért a következő díjak fizetendők és pedig:

- a) *friss húsért*:
1. egy darab szarvasmarha után 2-50 márka
  2. egy borjú után —75 "
  3. egy sertés után —75 "
  4. egy ló, szamár vagy öszvér után 3— "
  5. egy juh vagy kecské után —60 "
- b) *elkészített húsért*:
6. belek után kilogrammonként —01 márka
  7. szalonna után kg.-kint —02 "
  8. egyéb elkészített hús után kilogrammonként —025 "

azonban minden egyes szállítmány után beleknél legalább 0-40 márka és egyéb elkészített húsánál legalább 0-50 márka díj szedendő; nem ugyanazon és nem egyenlő minőségű árut tartalmazó szállítmányoknál a 6-8. alatti díjak kétszerese fizetendő.

Ha a husnak a vizsgáló helyiségben való elhelyezését, felagatását és a vizsgálatra való elkészítését nem a hus tulajdonosa eszközli, ezen munkáért a fenti díjak 20%-kal emelkednek.

Borsóvizsgálatért fizetendő:

1. egy egész sertésért 1— márka
2. minden egyes darab húsért (sonka, füstölthús stb.) —50 "
3. egy darab szalonnáért —35 "

Vegyí vizsgálatért fizetendő kilogrammonként elkészített hús után 0-02 márka, zsír után 0-01 márka, de a szállítmány minden egyes csomag darabja után legalább 1, illetve 0-40 márka.

A tiltott konzerváló anyagokra való vizsgálatért friss hús, szalonna és belek, valamint 10 darabnál kisebb sonkaszállítmányoknál kilogrammonként 0-05 márka, de szállítmányonként legalább 2-50 márka fizetendő.

A külföldről érkező husszállítmányokra nézve megállapított belépő és vizsgáló-állomások közül Magyarországra nézve a következők jönnek tekintetbe:

Belépő állomás:	Vizsgáló állomás:
I. Poroszország.	
Oderberg mellékvámhivatal	Oderberg mellékvámhivatal
Ziegenhals mellékvámhiv.	—
Mittelwalde "	—
Liebau "	—
Seidenberg "	—
	Breslau főadóhivatal
	Glogau "
	Berlin "
	Magdeburg "
	Halle a S. "
	Erfurt "
	Frankfurt a M. "
	Düsseldorf "
	Köln "
Belépő állomás: Vizsgáló állomás:	
II. Szászország.	
Bodenbach mellékvámhivatal	Bodenbach mellékvámhivatal
Tetschen mellékvámhiv.	Tetschen mellékvámhiv.
Warnsdorf "	Warnsdorf "
Zittau fővámvivatal	Zittau fővámvivatal
Reitzenhain mellékvámhivatal	—
Vortersreuth "	—
	Dresden fővámvivatal
	Chemnitz "
	Leipzig "
	Plauen i. V. "
	Zwickau "
	Gilichen adóhivatal.

Belépő állomás:	Vizsgáló állomás:
III. Bajorország.	
Eger mellékvámhivatal	Eger mellékvámhivatal
Passau fővámvivatal	Passau fővámvivatal
Simbach "	Simbach "
Salzburg mellékvámhiv.	Salzburg mellékvámhiv.
	Augsburg fővámvivatal
	München "
	Nürnberg "
	Regensburg "
	Rosenheim "
	Würzburg "

Belépő állomás: Vizsgáló állomás:
IV. Egyéb államok.

Bremen fővámvivatal	Bremen fővámvivatal
Bremerhaven "	Bremerhaven "
Hamburg "	Hamburg "
	Stuttgart "
	Heilbronn "
	Ulm "
	Mannheim "
	Karlsruhe főadóhivatal
	Heidelberg "
	Darmstadt "
	Mainz "
	Offenbach "

Warnsdorf belépő állomás, valamint Warnsdorf, Eger és Salzburg vizsgáló állomások hatásköre csak friss húsra, míg a legutóbb felsorolt öt vizsgáló állomásé csak elkészített húsra vonatkozik. A belépő állomásokon a behozatal esetleg egyes meghatározott napokra is korlátozható.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Két indítvány.	1617
II. országos mezőgazdasági kiállítás Pozsonyban.	1618
A német vágóállat- és husszemle-törvény.	1623
Növénytermesztés.	
A takarmányrépa elvermeléséről.	1619
Állattenyésztés.	
A prágai sódar.	1620
Üzemtan.	
Gróf Esterházy Mihály uradalmi.	1620
Levelszekreny.	1622
Vegyések.	1624
Kerekedelem, tőzsde.	1625
Szerkesztői üzenetek.	1626

Kinevezés. A m. kir. földmívelésügyi miniszter dr. Szeffried Károlyt, a kolozsmonostori gazdasági tanintézethez beosztott intézőségét gazdasági akadémiai segédtanárrá nevezte ki.

Megbízások. A m. kir. földmívelésügyi miniszter Bedő Béla nagy-zsámi lakost Temes vármegye verseczi, ifj. Sándor Pál mezőbándi lakost Maros-Torda vármegye marosi-alsó, Dióssy Aladár nógrád-verbói lakost Nógrád vármegye balassagyarmati, Cseke Zsigmond bürkösi lakost Nagy-Küküllő vármegye szentágotai járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg.

Magtár-szövetkezetek Torontálban. *Poroszkay Béla* tiszti főügyész lelkesen foglalkozik már jóideje a buza szövetkezeti értékesítésének Torontál vármegyében való meghonosításával, a melyel kigazda népét óhajtja a Délvidéken elterjedt gabonauzsorától, a mely a lakosságot nem egyszer kifosztotta, megmenteni. A torontáli társszövetkezetek vezetői szeptember 23-án összejöttek Nagybecskerekben s tanácskozásukból körirattal fordultak a vármegyében főnálló összes gazdasági szövetkezetekhez, hogy ezek akár egyedül, akár több szövetkezet egyesülésével *szövetkezeti magtárakat* építsenek. A körirat behatóan fejtegeti a részleteket, a melyek a buza szövetkezeti értékesítésénél szem előtt tartandók. Reméljük, hogy a torontáli szövetkezeteknek üdvös mozgalma eredménytel fog járn.

Oroszország cukorrépa-termesztése 1902-ben. Az orosz cukorgyárosok szövetkezetének központi irodája folyó évi április hó végéig a következő adatokat tette közzé Oroszország cukorrépa-termesztéséről:

	A gyárak száma			A beültetett terület desszjatinokban		
	1900	1901	1902	1900	1901	1902
Délj. kormányz.	144	144	144	296,681	324,851	319,160
Dnjeprmenti vidék	64	66	66	127,966	134,045	144,426
Közép-oroszország	17	17	17	21,460	20,681	23,671
Orosz-Lengyelorsz.	61	61	61	63,114	60,018	61,163
Összesen	276	278	278	499,221	539,598	547,411

Ezen adatok azt mutatják, hogy a cukorrépával ez idén beültetett terület a múlt évhez képest alig növekedett, mert a gyarapodás csak 7813 desszjatin, vagyis 1-4°-ot tesz. Aránylag a legnagyobb a gyarapodás a közép-oroszországi és a dnjepr-menti kormányzósá-

gokban. A termés kilátások vidékek szerint különbözők. Legjobb áll a répa a délnyugati kormányzóságokban, hol a korai, enyhe tavasz következtében már márczius végében megkezdtek az ültetést. Az április hónap közepén beültetett hűvös időjárás csak a volhynai és a podoliai kormányzóságokban okozott némi kárt. A dnjepr-menti kormányzóságokban későbbben ültettek, de az áprilisi havi fagyok mégis nagyon károsan hatottak. A khárkovi kormányzóságban az ültetéseket teljesen ellepte a rovar. Valószínű, hogy Oroszország ezévi répa-termesztése az 1901. évit alig fogja meghaladni, sőt valószínűleg el sem éri.

Telivér-lovak árverése. A telivér lovak őszi árverése f. hó 8-án d. u. volt Budapesten a Tattersallban. Árverésre kerültek egy pár a nagyobb tenyésztőknek éves esikói, néhány előkelő versenystállótulajdonosnak versenyben be nem vált idősb lova és a kilenczes bizottság által Angliából importált 3 drb anyakancaza eskóval. A kilenczes bizottság 6 bejelentett lova közül csak egy drb adatott el és pedig a *Duillaume* 10 éves pejkancaza, apja *Minting*, anyja *Daluamaine II.*, fedezve *Mimie*, több angliai győztes atyja által, megvette *Blaskovits* Elemér 7200 koronáért. A vásár különben nem kielégítő eredménnyel végződött, amennyiben a bejelentett 70 darab, de tényleg csak 49 darab felhajtott telivér közül eladott 34 darab 31260 koronáért 830 korona átlagárban darabonként; legmagasabb ár 7200 korona volt, legkisebb 200 korona. Mint az átlagárak mutatják, az árverés gyengén sikerült, anyag ugyan volt bőven, de a lovak nagy része oly áron eserélt gazdát, hogy oly áron igaz-lovakat sem igen lehet venni. Érdekes, hogy egy olyan 10 éves elég jó kancaza, mint *Tim-Tam*, mely a 2000 koronáért fedező Gaga után vemhes — 400 koronáért adatott el. Vagy pedig egy négyéves *Orwell*-mén, a *Várnagy*, mely a tavasszal a Bálvány handikapot megnyerte, melyet tenyészczélra is fel lehetne használni 920 koronáért ment más tulajdonába.

Franciaország szilvatermése. A bordeauxi konzul jelentése szerint ez idén Franciaországnak gyenge szilvatermése volt kilátása. Ezen állítás most teljes megerősítést nyert. Illetékes helyen az eredményt csak 50-60 ezer q-re becsülik szemben az 1901. évi 125 ezer q-val. Ily körülmények között Franciaország szilvakivitele a minimumra és csak az üvegbe rakott legfinomabb fajtákra fog szorítkozni. Ehhez képest, mint az említett konzul jelenti, talán jelentékeny beviteli üzletre van kilátás, mert a belföldi termés a szükséglet távolról sem képes fedezni. Az ár kérdése még teljesen megoldatlan. Ha mindeddig francia termékekben nem is történtek kitések, mindazonáltal kaliforniai — ugy tavalai, mint idei — szilvában igen élénk üzlet várható. Ez idő szerint még nem lehet tudni, hogy vajjon a kaliforniai szilvának milyen lesz majd a kelendősége a fogyasztóknál. Az a szándék uralkodik, hogy ezen külföldi termék tel quel, mindenesetre még egyszer asszvala és francia csomagolással bocsátassák a piacra. Ha ez ily módon a fogyasztók körében kedvezően fogadtatik, akkor a kaliforniai gazdag termésben a belföldi szükséglet elegendő fedezetre talál és ezáltal a belföldi termék ára, a kis termés daczára, jelentékenyen befolyásolható volna. Francia és kaliforniai termékből álló vegyes küldemények iránt a közvetítők kevésbé érdeklődnek. A kaliforniai szilva ára változó volt; átlag árakként, 1901. évi tiszta kaliforniai áruért, újra asszvala és francia módon csomagolva a következő jegyzések történtek (1/1 és 1/2 ládacsomagolás):

50/55, 60/65, 70/75, 80/85, 90/95, 100/105

frank 55, 50, 45, 41, 38, 35

A belföld részére boszniai szilvában is volt némi üzlet, de csak kísérletképpen és csak néhány vagonnal. Ha ezen áru beválik, akkor — különösen a kisebb fajtákból — ebben is fejlődhetne ki importüzlet.

Ankét

1894. évi 12 az ország a letekre oszt nehogy az rázkódattasó hogy az orsz zatai, a vár leménye s a tése erről együtt van ügyben min zet s az éro sára a leg földmívelés hogy ménte melyek rem kérdésenek Ezek a szá kezdődnek.

Méndo

Tattersall r és 14-én r összesen be mén, tényl melyből ele náért, 562. A közteny niszternek kifogástala roltta és pe koronáért. kányi And Carrasco 2 lési minisz br. *Springe* szintén a meg. A b 4-5000 k 2400 koron nyésztők 5 tékben. E felhajtatt (11%) *Jan* ménje. S vásárolt 2 mertebb sz és tenyész el nem ad nősen az hibával bi nem vása a mult év mutatta be fajta vása számban kapnának rübb irány korántsem amely már a használá nevelésére

Gabo

legolcsóbb vonásig, d való érvén gabonából melyek az lék 1899. szabás III ján tovább telek szám feladási id bási alka bizonyitha hogy az i alkalmazo Ezen ked nyes, mel fentemlite szerint ut vagy ree számittat utirányok galomban nyek után gőzhajzó és Teng

Ankéték a lótenyészkerületekről. Az 1894. évi 12-ik törvényezikk kimondotta, hogy az ország a lótenyésztés szempontjából kerületekre osztassék. A földmivelségi miniszter, nehogy az új rendszer által a lótenyésztés rázkódtatásoknak legyen kitéve, elrendelte, hogy az ország törvényhatóságainak nyilatkozatai, a vármegyei lótenyésztő bizottságok véleménye s a négy méntelepparancsnokság jelentése erről a kérdéstről bekéressék. Az anyag együtt van, hogy azonban a nagyfontosságú ügyben minden irányban tisztáztassék a helyzet s az érdekeltnek véleményük nyilvánítására a legmesszebbmenő alkalmuk legyen. A földmivelségi miniszter újabban elrendelte, hogy méntelepparancsokként ankéték tartassanak, melyek remélhetőleg a tenyészkerületek fontos kérdésének megoldását fogják eredményezni. Ezek a szaktanácskozások a jövő hónapban kezdődnek.

Ménlókiállítás és vásár. A budapesti Tattersall részvénytársaság által f. hó 12. 13. és 14-én rendezett ménlókiállítás és vásárra összesen be volt jelentve 55 drb angol telivérmen, tényleg azonban 47 drb hajtatott fel, melyből eladatott 19 drb (40⁴/₁₀) 106,800 koronáért. 5621 korona átlagárban darabonként. A köztenyésztés emelésére a földmivelségi miniszterium lótenyésztési ügyosztálya a teljesen kifogástalan legkiválóbb egyedeket megvásárolta és pedig 14 drb angol telivérmen 89 000 koronáért. Legnagyobb áron kelt el br. *Harkányi* Andor múlt évi derby nyertes lova, a Carrasco 26,000 koronáért, vevője a földmivelségi miniszter volt, 10,000 korona áron kelt el br. *Springer* Gusztáv Eleget nevű ménje, melyet szintén a földmivelségi miniszterium vásárolta meg. A bejelentett lovak legnagyobb része 4-5000 korona árban kelt el, legkisebb ár 2400 koronát fizettek egy ménért; magántenyésztők 5 mént vásároltak 17,800 korona értékben. Egyéb véru mén be volt jelentve és felhajtatott 9 drb, melyből eladatott 1 drb (11⁰/₁₀) *Jankovich* Bésán Gyula Matony nevű ménje. Sajnálattal tapasztaltuk, hogy a megvásárolt 29 ménen kívül, melyek a legelismeretebbek szakértők által feltétlenül korrekteknek és tenyészre alkalmasoknak találtattak, az el nem adott ménnek legnagyobb része s különösen az egyéb véru ménnek sok külemtani hibával bírtak, s ezért nagyobb számban meg nem vásárolhattak. A ménlókiállítás és vásár a múlt évjáratok legelsőrendű versenyanyagját mutatta be, s épen ezért megérdemelné az e fajta vásár, hogy a tenyésztők minél nagyobb számban keressék fel, a melyen tanultva, kedvet kapnának tenyészeteiknek belterjesebb, okszerűbb irányba való fejlesztésére. Ezzel azonban korántsem a telivér lótenyésztésre célozunk, amely már sok tekintetben tuftenyészett, hanem a használati jól és biztosan értékesíthető anyag nevelésére.

Gabona és termények szállításánál elérhető legolcsóbb díjtételek. F. év október hó 1-től visszavonásig, de legkésőbb f. é. december hó 31-ig való érvényesüléssel gabona, hüvelyesek, őrlemények gabonából, továbbá maláta és olajmagvak után, melyek az osztrák-magyar-francia vasuti kötelek 1899. év márczius hó 1. óta érvényes díj szabás III. rész, 1. és 2. füzetének díjtételei alapján továbbítottak, visszatérítés útján azon díjtételek számíttatnak fel, melyek a küldemények feladási idején, a német-francia kötelek díjszabásai alkalmazása mellett, átrovatolás útján, bebizonyíthatólag elérhető lettek volna, feltéve, hogy az ily módon elérhető összes díjtételek az alkalmazott közvetlen díjtételeknél olcsóbbak. Ezen kedvezmény oly küldeményekre is érvényes, melyek az osztrák-magyar-francz kötelek fentemlített díjszabási füzeteinek határozmányai szerint utközbeni állomásokon beraktározva — vagy reexpeditálva lettek. Hasonlóképen felszámíttatnak a bécsi átrakodás által a délnémet utirányokon át kombinált vasuti és hajózási forgalomban elérhető összdíjtételek azon küldemények után is, melyek a Első cs. és kir. Dunagőzhajózási Társaság, valamint a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság hajóival

Bécsbe érkeznek és onnan vasuton a francia keleti vasut állomásaira tovább küldetnek. A külömbletek visszatérítése a fuvarlevél-másodlatok bemutatása ellenében történik. Rexpeditált küldeményeknél bemutatandó azonkívül a határoló állomásig szóló fuvarlevél is. Ezen okmányok legkésőbb két hónappal az engedmény lefolyása után a cs. kir. osztrák államvasutak igazgatóságánál Bécsben terjesztendőek elő.

Terményszállítások a had-ereg részére. A „Köztelek” 78. számában a hadsereg-ellátást illetőleg Baja katonai átvevő-állomással 2774 mmázsa zab szállítása közöszöszre tettett. Időközben a zab szállítása biztosítottván, a f. évi október hó 15-ére kitűzött nyilvános ajánlati tárgyalás nem fog megtartatni.

Borászati és szeszipari kiállítás. *Conegliában* (Venezze mellett) f. hó 19-én ünneplik az ottani borászati iskola fennállásának 25 éves jubileumát és ez alkalmából nemzetközi kiállítást rendeznek, melyben szőlőgazdasági és borászati gépek és készülékek, a szesz ipari értékesítésére szolgáló készülékek, borsajtók és szűrők kerülnek bemutatásra. A kiállítás kapcsán borászati és phylloxeraügyi kongresszus lesz és kirándulásokat rendeznek a közeli nagyobb gazdaságokba.

„Szőlőgyi és Diskant gépgyáros cég” bor-sajtó hirdetésére felhívjuk a t. gazdaközönség figyelmét. A pozsonyi mezőgazdasági országos kiállításon e cég sajtói nyerték el az I. díjat az „aranyérmel.”

Sürgős kérelem! A „Magyar Földbírtok” című könyvünk érdekében teljes tisztelettel ismételtlen kérjük a vármegyei, járási, városi és községi gazdasági egyesületeket és köröket, valamint a polgármestert, járási főszolgabíró, állami gazdasági tudósítót, községi jegyzőt és körjegyző urakat, kikhez azon kérelmünkkel fordulunk, hogy a fenti könyvhöz szükséges bírtoklási adatokat küldjék meg — mihez a kitöltendő íveket, helyesbítendő jegyzékeket és válaszborítékokat csatoltuk. — hogy a mennyiben a kért válasz be nem érkezett, azt minél hamarabb megtenni kegyeskedjenek, nehogy régi, elavult, értéktelen adatokkal jelenjék meg a könyv, mert ez nemcsak a szerzőnek és kiadó-vállalatnak, hanem mindnyájunknak, a nagy gazdaközönségnek érdeke és a hiányos könyv csak arról adna bizonyítványt, hogy leküzdhetlen nembánomságunkban ezen a téren sem vagyunk képesek a nyugati államokkal versenyezni.

Egyben hálás köszönetünket nyilvánítjuk már ezuttal is azoknak, kik jól felfogva vállalkozásunk praktikus célját gazdasági, ipari és kereskedelmi szempontból, hazafias odaadással fáradozva buzgólkodtak az adatok beszerzésén és beküldésén. Az ily jelentéktelennek látszó szívesseggel gyakran jóval hasznosabb szolgálót tesznek a közügynek, mint keresve keresett hazafias szellemekkel. Ha az adatok beszerzése akadályokba ütköznék, kérjük azt is a „Köztelek” kiadóhivatalával közölni.

A „Köztelek” kiadóhivatalában Budapest, Köztelek-k a következő gazdasági szakmunkák kaphatók:

Az Ujlaki uradalom üzleti berendezése. Irta Wiener Moskó. A „Köztelek” szerkesztő-sége által kitüntetett pályamű. Két táblával, hat ábrával. Ára portómentesen megküldve 1 kor. 10 fillér.

Kis Káté az uradalmi eszözök számára. Ára portómentesen küldéssel 40 fill. Összeállította: dr. Balkay Béla. Mindkettő eszöz zsebkönyv alakú kemény táblába van kötve és 20 oldalas jegyzetnaplóval van ellátva.

Egyszerű gazdasági számvitel. II-ik kiadás. Irta Suschka Richárd. Az Orsz. Magy. Gazd. Egyes. által 2000 korona pályadíjjal koronázott pályamű. Bolti ára eszöz vászonkötésben 6 korona. A „Köztelek” előfizetőinek és az OMGE. tagoknak portómentesen megküldve 4 korona 60 fillér.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi czeg jelentése.)

Budapest, 1902. október 10.

Az időjárás a lefolyt hét nagyobb részében borús és esős volt. Csapadék gyakrabban fordult elő; a hőmérséklet erősebb légáramlatok mellett kezdetben alacsony, később azonban enyhébb volt és a hét végével is borús idők van. A mezőgazdasági munkálatok serényen folynak. A vizállás csökkenő. Európában az időjárás a miénkhez volt hasonló.

A külföldi piacokon az irányzat nagyobbára ártartó. A kínálat nem nevezhető ugyan bőnek, a fogyasztás sem tanúsít azonban jobb vételkedvet. Amerikában az árak csak mérsékelt változásoknak voltak alávetve. A hangulat kezdetben kedvező időjárásra, erős oroszországi elszállítókra és a látható buzakészletek jelentékeny emelkedésére (Bradstreet becslése szerint a múlt hét óta + 3,076,000 bushel) — csendes volt, utóbb azonban gyengébb kínálatra és fedezési vételekre megszárdultak; a prompt buzahatáridők egyébként kevésbé változtak, míg a későbbi határidők valamivel a múlt heti nivón felül jegyeznek. A tengertermés felől beérkezett hírek kedvezőtlenebbek voltak, mert erős eszözök folytán a tengeri minőségét féltik. Angliában a tengerentúli jegyzésekhez alkalmazkodtak, az irányzat jelentéktelen változások mellett tartott. Franciaországban a hangulat csendes és az árak csökkenőek. Németországban a fogyasztási kereslet mérsékelt maradt, az az árak azonban tartottak, sőt későbbi határidők buzában éppugy mint prompt rozsz jobb figyelemben részesült. Nálunk a hangulat az összes cikkekben szilárd és az árak emelkedőek. A kínálat általában mérsékelt.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza a hét elejével még jól volt kinalva, de ez hamarosan megsűnt. A hozatalok csökkenek, waggon-áru egyes napokon feltűnően gyengén volt kinalva és tétélek is csak aránylag csekély mérvben vannak a piacon. A malmok ennek ellenében kedvező lisztüzletükre és gyenge készletekre való tekintettel állandóan élénk vételkedvet tanúsítottak és kénytelenek voltak a tulajdonosok felemelt követeléseit megadni, a mihez egyébként az emelkedett határidő piac is hozzájárult. Az árak így a hét folyamán mindinkább élénkítő forgalom mellett fokozatosan kb. 50 fillérral javulhattak. Az összeforgalom mellett fokozatosan kb. 30,000 mm. tesz ki.

Rozs e héten is csak gyengén volt kinalva, míg a kereslet ugy helyi fogyasztás, mint elszállítási célokra élénk volt. Jobb forgalom mellett az irányzat állandóan szilárd volt és az árak kb. 35 fillérral emelkedtek. Minőség szerint budapesti paritásra 12.40—12.90 K.-ig készpénzfizetéssel, helyben pedig 13.05 kor.-t fizettek 3 óra. Nyíri származékok iránt a kereslet szintén jó, kinalat azonban szorványosan van. Debreczen-Nyiregyháza paritásában 11.60—12.— K.-ig jegyzünk. Szerb rozsból egy tétel 6.20 K.-ért kelt el 3 óra helyben elvámolva.

Árpa (takarmány- és hántolási célokra) ugyan csak kellemes irányzatú. Hízalók éppugy mint gyárosok és szeszégetők jó érdeklődést tanúsítottak és teljes múlt heti árakat fizettek. Minőség szerint 10.60—10.70 K.-ig fizettek helyben, illetve Kőbányán. Erőteljes szemű áruért néhány fillérral ezen felül is fizettek. Maláta- és sörárpákban a hangulat szinten kellemesebb. A belföldi fogyasztás és az export részére történt némi eladások erőteljes, világos színű árpában éppugy, mint enyhe sárga színű árpában is és felvidéki közepminőségű áruért 12.—13.20 K.-t. jobb és finom minőségűekért 15 K.-ig, jó tisztavidéki árpákért 11.5.—12.50 k.-ig fizettek állomásokon átvéve.

Zab gyengébben van kinalva és a hozatalok is csökkenek. A kereslet ennek ellenében ugyan szintén csak mérsékelt volt, de az árak szilárd irányzatban jöttartottak. Szia és tisztaság szerint 11.20—11.20 K.-ig fizetnek helyben. — A forgalom körülbelül 3000 mm.

Tengeri a vidékre való elszállítás céljaira éppugy, mint Kőbánya részére jó érdeklődéssel találkozott, míg a kínálat gyenge maradt és a készletek fogytán vannak. Irányzata így tehát állandóan szilárd volt és az árak körülbelül 60 fillérral emelkedtek, helyben kocsiára téve 12.40—12.50 k.-ig jegyzünk.

Olajmagvak: Káposztarepce (készáru) mérsékelt volt forgalomban és 19.5—20.60 K. között jegyez. Határ-idő káposztarepce 1903. augusztusra csendes 23.60—23.80 K. jegyzett. Lenmagért 26—27 K., vad-repceért 10—11 K., gomborkáért 19—20 K. fizetnek helyben.

Hüvelyesek: Babban a kereslet e héten igen élénk volt, a forgalom is jobb és az árak emelkedőek voltak; Trieurozött apróbab Gyöngyös-Félegyházán 20 K., gömbölyű Baja-Mohács-Zombor 18 K. Vácson 16.50, brnabab Kalocsán 13, N.-Károly 12.60 korona. Kendermag 19.50—20 helyben.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kertlet, Mester-utca. 1902 október 14-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 127 szekér réti széra. 35 szekér mubar, 35 szekér zsupszalma, 2 szekér almossalma, 0 takarmányszalma, — 3 szekér tengeriszár, 19

szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles, sib.), 300 zsák szecska.

A forgalom élénk. Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 400-650, muhar 560-690, zsupszalma 310-340, alomzalma 340-240, takarmányszalma 200-240, tengeri szar 610-640, ideai széna 600-660, zabosbüköny 610-640, lóhere 600-660, luczerna 600-660, köles 520-520, szalmaszecska 400-420. Összes kocsi szám 221. Összes súly 243100 kg.

Komlóárjegyzés. A nürnbergi nemzetközi komló-börzén pár napi ingadozás után a komlóárak megállapodtak. Az október 10-iki hivatalos árjegyzés 50 kilonként. Piaci áru prima 82-85 M. közép és gyenge 68-80 M. Spalti prima 110-125 M. Halbertau, württembergi és bádeni prima 95-102 M. A sazi komlópiacra mérsékelt forgalom mellett az árak meglehetősen változatlanok. És pedig október 10-én 50 kilonként: Saazi komló 136-166 K. Stájer komló 80-110 M. Magyar komló 76-100 M.

Napijelentés a gabonaüzletről. 1902. október 14.

Az utóbbi napok szilárd irányzata, melyhez nagy bizalmunk nem volt, nem is tartott sokáig, a mennyiben ma a hangulat, határozottan lanyhára fordult. A gazdák eladástól való tartózkodása, mélyebb hatással az üzlet fejlődésére nem lehet és előbb-utóbb a nagyobb kínálatnak be kell következnie. Készbuza jó kínálatnál, mintegy 30000 q. került 10 fillérrel olcsóbb árakon forgalomba. Rózsa mérsékelt forgalom mellett, azonnal szállítva, 12.40-12.85 K.-ig került, helybeli egyenértékben eladásra. E czikk irányzata változatlan. Takarmányárpa tartott árakon került eladásra. Helyben azonnal szállítva, K. 10.70-11.10 koronáig volt elérhető. Sörárpa az irányzat szintén változatlan, csupán jobb minőségek találhatók elhelyezésre. Zab szilárd, helyben 11.50-12.20 koronáig jegyez. Tengeri mérsékelt forgalomnál, szilárd irányzatot követve, azonnal szállítva 12.50-12.60 koronáig volt eladható.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e hétnek elején a forgalom élénk volt és jó vételkedv mellett több tétel finomított és kontingens nyers szesz vásároltak változatlan áron azonnali és október-decemberi szállításon. A helybeli egyesült és vidéki gyárak jegyzése azonnali szállításra adózott szeszt 142 1/2-143 K. adózatlan árúért 40 1/2 K., október-decemberi kötésenként 3 K. olcsóbb. Kortellen kívüli gyárak adózott finomított szeszt 140 kor.-ig adtak októberre, illetve azonnali szállításra. Élesztőszeszben a kereslet kielégítő, az ár változatlanul jegyeztetik. Denaturált szesz szilárd és hordóval együtt nagybani kötésre 30-31 K. jegyeztetett. Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyers szesz gyéren volt ajánlva és jobb vételkedv mellett több zárlat kontingens nyersszesz ab. termelő állomás 32 1/2-34 7/8 kor.-ig kelt el. Exkontingens szesz szilárd. A kontingens nyersszesz ára Budapestem 37.50-38.- K. Bécsi jegyzés kontingens nyersszesz azonnali szállításra 38.20-38.40 kor. kelt el, zárlat - kor. Frázi jegyzés adózott triplószesz - 127-128 korona adózatlan szesz 34.50-35- korona. Triestini jegyzés kiviteli szesz magyar-osztrák 12.75-13- korona, német áru - 90% hektoliterje. Budapesti heti jegyzés: nagyban korona kicsinyben korona. Finomított szesz 142.50-143.- 144.-144.50. Élesztőszesz 143.-143.25 144.-144.50. Nyersszesz adóza 140.50-141.- 142.-142.50. Denaturált szesz 30.-30.25 30.50-31.- Okt.-decemberer 3 K. olcsóbb.

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénz fizetés mellett értendők.

Vetőmagrak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Ama rendkívüli árváltozás következtében, mely a vöröshermagynál egy-két nap óta mutatkozik, szükségesnek tartjuk, hogy a termelők tájékoztatása végett utolsó jelentésünket még a rendes heti tudósítás megjelenése előtt következőkben kibővítsük: Németországban az utolsó napokban magyar eredetű vöröshermag iránt oly erős érdeklődés mutatkozott, mely ama benyomást kelti, mintha ez idén a magyar termésű lóhermag arra volna hivatva, hogy a németországi szükségletet fedezze. Azon hírt, mintha Franciaország nagy mennyiségű vöröshermaggal rendelkezne, úgy látszik ama czélekből terjesztették külföldről, hogy addig, míg a

valódi tényállás napfényre jön, olcsó árakon tudhassanak bevásárolni. Miután a hermag-cséplés csak most jön teljes mértékben folyamatba, termelőink a jelenlegi irányzathoz még sok hasznot húzhatnak. Legelsőrendű 1902. termésű vöröshermagért 56-62 korona fizetett, gyengébb minőségeikért 52-54 korona 50 kilonként állomáson. 1901. évi termésű vöröshermagból egyáltalán nincsenek készletek.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek árainál.

A magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetségének üzleti jelentése. 1902. október 14

Az üzlet nem változott. Marhabúsból áremelkedés észlelhető, kgrammonként 128-136 fillér árban értékesítettük, sertéshús ára alig változott, 108-120 fillérig kelt el kilogrammonként, a borjúhúsul azonban lényeges áremelkedés mutatkozik, a mennyiben a múlt héten jelzett áraknál kgrammonként 20 fillérrel drágábban 140-180 koronáért volt értékesíthető, füstölt sonkát kgrammonként 160-190 koronáért veszik.

Vajban a felhozatalok mindinkább nagyobbak lesznek s a kereslet mérsékelt volta árhanyságot idézett elő. Teavaj kilója 190-210 koronáért, főzvaj 130-170 koronáig kelt el, turót 16-22 fillérért trapista sajtot 160 koronáért vették. Tojásüzlet megtartotta szilárdaságát, az árak állandók s változatlanok. 1 láda alföldi vagy délvidéki friss tojásért 80-83 koronát, másodminőségű tojásért 78-80 koronát, apadt árúért 72-74 korona volt elérhető.

Baromfiútl különösen sovány áru érkezik nagyobb mennyiségben, ebből rántani való csirkét páronként 80-120 fillér, sütni való 140-200 K, tyukok 150-260 koronáért keltek el, sovány kacsa páronként 200-280 koronáig, sovány libát 400-500 koronáért adtunk el. Élénk kereslet tárgyát az újdonságot képező pulyka képezi, melynek párját minőség s nagyság szerint 5-7 koronáért helyezzük el; vágott pulyka kgrja 120-140 fillér, vágott kacsa 120-150 fillér árban kelt el.

Vadféltől szarvas, nyul és fogoly érkezik számbavehető mennyiségben, a szarvas hús kgrját 60-80 fillérért, nyulnak dbját 160-280 koronáért, fogoly párját 180-200 koronáért adtuk.

Gyümölcsfélékből egy a felhozatal, mint a vételkedv eléggé élénk. Nagyobb mennyiségben alma, körte s őszibarack érkezik, ugyancsak tömeges a felhozatal szőlőben, itt azonban az esős időjárás okozta nedveség miatt az árak nyomottak, oportó, burgundi, mézes fehér szőlő kilogrammonként 20-28 fillérig, sászla 28-36-40 fillérig kelt el, alma kilogrammja 16-50 fillérig, faj és minőség szerint, körte 16-60 fillér, őszibarack 16-80 fillér árban értékesítették.

A beérkezett barackok kilogrammonként 200-240 koronáért nyert elhelyezést. Zöldség s főzelékneműkből kitűl burgonyát métermázsánként 8 korona értékben helyezzük el s a felkültött gomba kilogrammja 120-140 koronáért adatott el.

Hedrich és Strass „Királyalmos“ üzleti tudósítása a „Köztelek“ részére. 1902. október 10-én.

Table with 3 columns: Szám, Kor, and 3 sub-columns for different types of products. Values range from 10.80 to 8.40.

Table with 3 columns: Szám, Kor, and 3 sub-columns. Values range from 12.50 to 10.25.

Table with 3 columns: Szám, Kor, and 3 sub-columns. Values range from 4.90 K to 4.80 K.

Budapesti juhvásár.

Table with 3 columns: Szám, Kor, and 3 sub-columns. Values range from 4125 drb juh to 106 drb juh.

Table with 3 columns: Szám, Kor, and 3 sub-columns. Values range from 46-50 fill. to 37-43 fill.

Husos bárányok Középmínőségű bárányok Irányzat: élénk.

Bécsi szarvasmarha vásár.

(Eredeti tudósítás a „Köztelek“ részére.)

1902. október hó 13-án.

Table with 2 columns: Fölhajtás összege and Minőség szerint. Values range from 3493 to 5052.

Árak: (100 kilogrammonként élősúlyban koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

Table with 3 columns: I. rendű, II. rendű, III. rendű. Values range from 73-78 to 32-46.

Irányzat: A felhajtás 200 drbbal nagyobb volt az előző hetinél, a mely a szükséglet fedezésére teljesen elegendő; e miatt a vásár lefolyása lanyha, elsőrendű minőségűnél 2 korona, egyéb minőségűnél 2-3 korona árhanysággal. Bikavásár különösen lanyha, az elsőrendűnél 2 korona, egyéb minőségűnél egész 4 korona árhanysággal.

Szerkesztői üzenetek.

U. F. urnak Kiskunfélegyháza. A mai vetőgépek sulyra nézve az egyenlő sorszámuak annyira közel állanak egymáshoz, hogy azoknál vonóerőszükséglet különbséget alig jöhet gyakorlatilag számításba. Általában mindegyik könnyen jár, csak rendben kell a gépet tartani. S. M. urnak K. Vajda. A kellő felvilágosítást megadja az 1900. évi XXVII. t. cz. 15. §-a. Sch. L. urnak T. Fűred. A magyar mezőgazdasági közigazgatás a földmívelési minisztériumban rendelkezhet meg, ára 2 kor., lelkészek, tanítók, jegyzők 1 koronáért kapják. T. M. urnak Kötaj. A derby-melasszeről lapunk mult számában 592. kérdésre válaszoltunk. H. K. F. urnak Torda. Ha harmadik kérdésére a választ még meg nem kapta, akkor kérjük a kérdésnek új beküldését. V. A. urnak Talpas. Utasítás a mezőgazdasági tudósítók számára megküldetik minden gazdasági tudósítónak ingyen, a magyar mezőgazdasági kiállítás a földmívelési minisztériumban rendelkezhet meg 2 koronáért, lelkészek, tanítók, jegyzők félárban kapják. Sz. G. urnak Josa. Kérdéseire a feleleteket már megirtuk, tessék a levélsekény rovatban jól utána nézni.

MEZŐGAZDÁK FIGYELMÉBE! Elismert kitérő hazai gyártmány! 1600 gözcséplőkészlet üzemben! Cím: ELSŐ MAGYAR gazdasági gépgyár RÉSZVÉNYTÁRSULAT BUDAPESTEN, Váci-ut 19. szám. Gözcséplőkészletek 2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10 12, lóerejük. Magánjárók (uti mozdonyok.) Kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ. Árjegyzék kívánatra díjmentesen küldetük.

Saját érdeken tölteni

Eger, 1902. Hordászat kiállítás. 1-66 díj, díszoklevél.

Élelmiszer... Azonnali...

A magy. kir. Üzletvezetőség 29958. 1902. s.

A magy. lást hirdet a I. mozdonyosin k. A vonat kir. államasut Lugoson a lug. Az aján. alulirt üzletvez. Az aján. ellátva és leg. mozdonyosin b. Csak az. Az aján. 12 óráig 1000. gyűjtőpénztárát értékpapirokba. A banat. Az érték. téken felül szá. Posta u. Szeged.

(Utánnyomást)

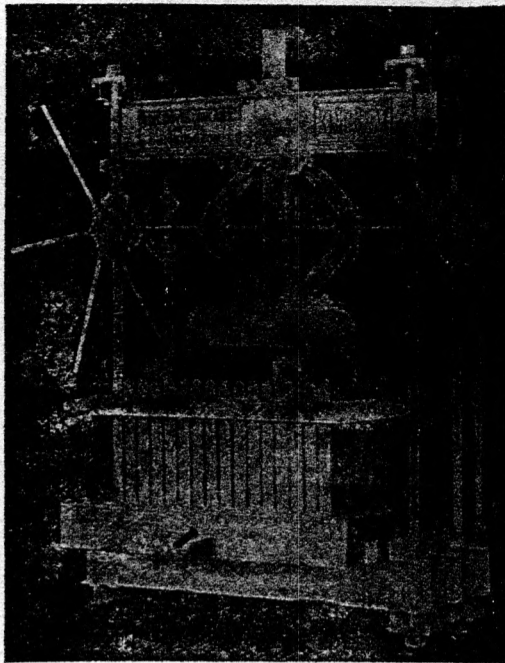
Le... előnyös... gab... Az edo... Mag...

Saját érdekében kér-
jen tőlünk ajánlatot

szántóvasakra

BECK és GERGELY
BUDAPEST, V., Váci-út 12.

TEMESVÁR 901. I-ső díj: diszoklevél.

Eger, 1902. Borsajtó kiállítás: I-ső díj, diszoklevél.

BORSAJTÓK, ≡

„Kincsem”, „Hegyalja” „Könyök-
szerkezetű” „Mabille” és „Aczélor-
sós” a Tokaj-Hegyalja legkedveltebb borsajtói.

Főelőnye: hogy a must sehol
sem érintkezik vasrészekkel.
Egyszerű kezelhetőség! Óriási
erőkifejtés! A törköly egy darab-
ban és könnyen kivethető! Egy
ember által könnyen kezelhető!

Szőlőzúzók és bogyzók!

— Árjegyzék ingyen! —

SZILÁGYI és DISKANT gépgyára
— MISKOLCZON. —

— Számos első kitüntetés —

Élelmi szerek ér-
tékesítését esz-
közik az előirt
% mellett. Felviá-
gosítást és csoma-
golási utasítást V
ingyen nyújt tagok
és nem tagoknak.

Azonnali készpénz-
elszámolás. V

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK és ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA-BUDAPEST.

Értékesítésre el-
fogad: Husne-
müket, füstölt
hust, vadakat, szár-
nyasokat — élő és
leölt állapotban, V
tojást, vajot, halat,
burgonyát, káposzt-
tát, zöldségféléket,
gyümölcsöt stb. V

A magy. kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Szegeden.
29958. 1902. szám.

HIRDETME NY.

A magy. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége nyilvános versenytárgya-
lást hirdet a Lugos állomáson levő helyiérdekű vasut szabványai szerint épített
mozdonyzin kibővítésével járó építési munkák végrehajtására.

A vonatkozó terv munkaleírás pályázati feltételek és szerződési tervezet a m.
kir. államvasutak üzletvezetősége pályafentartási osztályában (II. em. 4. sz. ajtó) és
Lugoson a lugosi osztálymérnökségnél, a hivatalos órákbav megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb f. év október hó 25-én déli 12 óráig nyújthatók be az
alulirt üzletvezetőség titkárságához (I. em. 22. sz. ajtó).

Az ajánlat egy korona, az ajánlat mellékletei ivenként 30 filléres bélyeggel
ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtható be „Ajánlat a lugosi
mozdonyzin bővítési munkálatairól”.

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vételni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis f. év október hó 24-én déli
12 óráig 1000 azaz Egezer korona bánatpénz teendő le a szegedi üzletvezetőség
gyűjtőpénztáránál (földszint 1. sz.) akár készpénzben akár állami tételekre alkalmas
értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem esatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíthatnak de név-
téken felül számításba nem vételnek.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti v. vénynyel adandók fel.
Szeged, 1902. évi szeptember hó.

Az igazgatóság.

(Utánnymást nem ditazunk).

HIRDETME NY.

Központi városi menet-
jegyiroda szervezése és
megnyitása.

A m. kir. államvasutak
igazgatóságától nyert ér-
tesítésünk szerint az eddig
a nemzetközi hálókocsi
társaság és a Cook Tamás
és fia cég által Buda-
pesten fentartott két rend-
beli városi menetjegyiroda
mellett a „M. kir. állam-
vasutak központi menet-
jegyirodája” czim alatt
Budapest, IV., Vigadó-tér
1. sz. a. újárósi menet-
jegyiroda nyílt meg, ahol
az utazó közönség nem-
csak a szükséges, bárhova
szóló jegyeket megvált-
hatja, vagy a vidékről
megrendelheti, hanem uti
podgyászt is feladhatja,
sőt előzetes telefon érte-
sítésre lakásáról is elvitet-
heti. Az igazgatóság.

Tölgyvető makkot

megbízható minőségben szállít:

Faragó Béla
gőzüzemre berendezett magpergető-gyára
Zala-Egerszegen.

Minden kiállításon kitüntetve, legutóbb
Pozsonyban aranyérem és elismerő
oklevél.

Burgonya

rózsa és sárga, nagyobb mennyi-
ségekben, tavaszi vagy azonnali
szállításra megvételnek. Szives
ajánlatok intézendők a minőség
és szállítási határidő megjelölése
mellett 7858

Fürster Ignác urhoz,
Budapest, VI., Lovag-utca 6.

Brüder Schmeichler

Wien, II., Gr. Mohrengasse No. 3.

— Alapított 1845-ben. —

**Gazdasági magvak nagykeres-
kedés és gabona-üzlet.**

Import és export

Vesznek gazdáktól bármely mennyi-
ségben kenyérmagvakat és zabot,
lóhere-, luczerna-, baltaczim- és
mindenféle fűmagvakat.

Magyar levelezés. 7523

Legolcsóbb és leghatásosabb trágyázás.

A Cséry-féle szemétfuvarozási és feldolgozási részvénytársaság által a fővárosi területén összegyűjtött

rostált és compostirozott szemétrágya

előnyös vegyi összetétele és dús nitrogén, phosphor és kálitartalmánál fogva ugy a

gabonafélék mint pedig szőlők trágyázására kiválóan alkalmas.

Az eddigi kísérletek eredményei bizonyítják e trágyaszer rendkívüli előnyeit.

A szemétrágya beszerzési ára nagy belérteke dacára **olcsóbb** mint a természetes marhatrágya vagy bármely mütrágya.
Részletes árajánlattal és ismertető füzetrel szivesen szolgál a kizárólagos eladással megbízott

Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság Budapest, V., Váci-körút 32.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete.

Meghívó

a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének“ 1902. évi október hó 30-án délelőtt 10 órakor, Budapesten, az Alkotmány-utca 31. számú ház földszintjén tartandó

rendes évi közgyűlésére.

T Á R G Y S O R O Z A T:

1. Az igazgatóság jelentése az 1901. évi július 1-től 1902. évi június 30-ig terjedt üzletéről a zárómérleg bemutatásával.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. A nyereség hováfordítása iránti határozathozatal.
4. Határozathozatal az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése tárgyában.
5. A forgalmi visszatérítési összegek tőkésítésére vonatkozó javaslat.
6. Igazgatósági tagok választása.*)
7. A felügyelő-bizottság négy tagjának megválasztása és illetményeik megállapítása.*)

BUDAPESTEN, 1902. október 8.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból:

Minden tag a közgyűlésen meg nem jelenése esetén képviseltetését meghatalmazás útján a szövetkezet más tagjára ruházhatja, a meghatalmazás minden egyes meghatalmazó által külön kiállított igazolvány alapján történik, melynek alakját az igazgatóság esetről-esetre határozza meg.

Gazdasággal foglalkozó tagok a közgyűlésen való képviseltetését írásbeli meghatalmazással jóságigazgatójukat, esetleg gazdatisztjukat is megbízhatják.

Jogi személyek és erkölcsi testületek törvényes képviselőik által gyakorolják közgyűlési jogaikat.

Minden üzletrész egy szavazatra jogosít, de egy tag sem gyakorolhat saját üzletrészei alapján 20 szavazatnál — meghatalmazás alapján pedig saját üzletrészei hozzászámításával — 40 szavazatnál többet.

*) A kilépő tagok újból megválaszthatók.

TARTOZIK

Mérleg-Számla.

KÖVETEL

Y A G Y O N	Korona		TE H E R	Korona	
	fillér	fillér		fillér	fillér
Pénztári készlet	79206	81	Alaptőke	458600	—
Kүнlevő utánvételek	6256	75	Tartalékalap	185000	—
Értékpapír-készlet	10200	—	Hitelezők	1833085	95
Váltótárca-készlet	105013	93	Tisztviselők és szolgák nyugdíjintézete	62303	23
Fogyasztási-árú készlet	135555	93	Adósok fedezeti váltói	836087	30
Mezőgazdasági gép-készlet	37310	10	Letéteményesek	154146	12
Mag-készlet	25631	96	Szövetkezeti célokra fordítandó összegek	1697	24
Mintaraktár-készlet	2213	24	Fel nem vett részjegyszelvények	17516	31
Gabona- és erőtakarmány-készlet	171799	80	Nyereség	55178	85
Adósok	2876080	36			
Felszerelés	200	—			
Letétek	154146	12			
	3603615	00		3603615	00

TARTOZIK

Veszteség- és nyereség-számla.

KÖVETEL

Y E S Z T E S É G	Korona		N Y E R E S É G	Korona	
	fillér	fillér		fillér	fillér
Személyzeti fizetések	98587	36	Rendelkezésre álló nyereség 1900/1901. évről	3020	98
Adó	18824	13	Fogyasztási áruszámlán	73369	77
Általános költségek	37575	82	Gabona- és erőtakarmányszámlán	56334	83
Posta-, távirat- és bélyegköltség	10497	99	Magvak számláján	37335	71
«Értesítő» költség	672	37	Mezőgazdasági gépek számláján	36856	89
Leirandó követelések	6507	71	Biztosítási díjak számláján	4452	13
Nyereség	55178	85	Kamatszámán	16473	92
	227844	23		227844	23

Kelt BUDAPEST, 1902. évi június hó 30-án.

Igazgatósági jelentés: 1. A tagok létszáma: 797 tag 2293 üzletrészszel. 2. Az üzleti év folyamán kilépett: 10 tag 12 üzletrészszel, kilépését bejelentette 1 tag 1 üzletrészszel. 3. a) Befizetett üzletrész 2293, b) felmondott üzletrész, 1, c) kifizetett üzletrész 10. **Évi forgalom:** 61.938.599 kor. 38 fillér.

Balló Dezső
főkönyvelő.

A könyvekkel egybehangzó.

AZ IGAZGATÓSÁG: Gróf Andrássy Aladár elnök, Gróf Széchenyi Imre alelnök, Barcza Károly alelnök, Perczel Ferencz vezérigazgató, Harsány Oszkár igazgató, Dr. Bernát István, Bujanovics Sándor, Förster Géza, Hajós József, Halász Zsigmond, Kovács S. Endre, Reusz Henrik, Seidl Ambrus,

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG: Zachár Gyula elnök, Koppély Géza, Pirkner János, Renner Gusztáv.

Gyárilag
igen jó,

“FRAN

czim
Ez a
része
kötö
munk
borfa
nyitá
össze

A könyv á

a “BORÁ
IX., Üll

Magy. kir. állam

A magy.
fepezésére 1903.
fentartási fák s

Az 1902.
emelhető, vagy

Jegyenyer

6.5 m³, Szélm

Vágott luczfenyő

Faragott jegenyé

314.5 m³, Farag

szükség szerint

lécz puhafából

oszlop tölgfábó

Szélmetszetlen j

palló szükség sz

8400 m., Kerítés

mm. átm. 3320

32.8 m³, Puha s

hosszu 230.000

Ezen bizt

kir. Államvasuta

A fenti

sorolva, mely m

vezetőségnek in

csakis készpénz

(Budapest, And

tők meg.

A megrer

ugyanazon év n

Az ajánla

felbontásától sz

után 8 napon b

Az ajánla

A szállítá

sára vonatkozó

tására vonatkoz

mely feltételek

beszerzési oszt

minden üzletve

Az ivenk

alábbi külczim

évi október hó

vezetőségének a

dendők. Bánat

készpénzben, va

28-iki déli 12 ó

posta útján oda

Aradon,

Alapít

A Pest

Figyel

mint más

azt jól át

A ki olya

bizhat

malom

Gyárilag javított igen jó, használt gőzcseplőkészletek

kaphatók:
BECK és GERGELY-nél
Budapest, V., Váci-ut 12.

A „BORÁSZATI LAPOK” kiadóhivatalában megjelent

„FRANCZIAORSZÁG SZŐLŐMIVELÉSE”

című könyv, gazdagon illusztrálva igen terjedelmes tartalommal. Ez a magyar szakirodalom terén méltó feltűnést keltett munka részletesen ismerteti a francia előrehaladott szőlőmivvelés viszonyait különös figyelemmel a magyar viszonyokra. Ebben a terjedelmes munkában ismertette vannak az összes jelentékenyebb francia borfajok és amerikai alanyfajok, le vannak írva a szőlő munkáitai nyitástól takarásig hybridáció, a szőlők műtrágyázása, a borkezelés összes munkái az erjesztéstől a palackozásig. Ekként ez a könyv — minden tanulni vágyó magyar szőlőszedőnek nélkülözhetetlen.

A könyv ára: füzve 7 korona, kötve 8 korona (bérment. küldéssel).

Megrendelhető: 7803

a „BORÁSZATI LAPOK” kiadóhivatalában (Budapest, IX., Üllői-út 25.) és minden könyvkereskedőnél.

Magy. kir. államvasutak üzemeltetőség Aradon.
2903/902. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

(Pályafenntartási fák szállítása iránt.)

A magy. kir. államvasutak aradi üzemeltetősége a vonalain szükségletének fejezésére 1903. és esetleg a következő 1904. és 1905. években szükséges pályafenntartási fák szállításának biztosítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az 1902. évi szükséglet, mely a tényleges megrendelés alkalmával még felemelhető, vagy lejjebbithető, a következő:

Jegenyefenyő deszka 152.0 m³, Luczfenyő deszka 43.0 m³, Tölgyfa deszka 6.5 m³, Szélmetszetlen jegenyefenyő deszka 23.5 m³, Padolat deszka 60.0 m³, Vágott luczfenyő fa 119.2 m³, Faragott jegenye fenyőfa 12.0 m. hossz 530.0 m³, Faragott jegenye fenyőfa 12.0 m. h. felül 328.0 m³, Faragott tölgyfa 7.0 m. h.-ig 314.5 m³, Faragott tölgyfa 12.0 m. h.-ig 23.0 m³, Faragott tölgyfa 12.0 m. h. felül szükség szerint. Kerítés sűrítési lécz tölgyfából 1.4 m. h. 5000 drb., Kerítés sűrítési lécz puhafából 1.4 m. h. szükség szerint, Vágott puhafa lécz 84800 m., Kerítési oszlop tölgyfából 1350 drb., Erdei fenyő palló 6.0 m³, Jegenye fenyő palló 148.0 m³, Szélmetszetlen jegenye fenyő palló 38.8 m³, Tölgyfa palló 83.2 m³, Vörös fenyő palló szükség szerint, Puhafa rud 11.5 m³, Kerítési rud puhafából 50 mm. átm. 8400 m., Kerítési rud tölgyfából 50 mm. átm. 4000 m., Kerítési rud tölgyfából 80 mm. átm. 3320 m., Kerítési rud puhafából 80 mm. átm. 4000 m., Tölgy szálfá 32.8 m³, Puha szálfá 31.3 m³, Puha széldeszka 1900 drb., Eedő zsindegy 470 mm. hosszú 230.000 drb., Fedő zsindegy 600 mm. hosszú szükség szerint.

Ezen biztosított mennyiségnél kevesebb megrendelés esetén szállító a magy. kir. államvasutak ellen semmi néven nevezendő igényt nem támaszthat.

A fenti anyagok pontos méretei a részletes méretjegyzékben vannak felsorolva, mely méretjegyzék ajánlati minta és pályázati feltételek az alulírt üzemeltetőségnél ingyen kaphatók, míg az általános és különleges szállítási feltételek csakis készpénzfizetés ellenében a magy. kir. államvasutak nyomtatványtárából (Budapest, Andrassy-út 73-75. sz. alatt) 50, illetve 30 filléryi áron szerezhető meg.

A megrendelő fák szállítása minden év február havában megkezdendő és ugyanazon év május hó végéig fejezendő be.

Az ajánlatok föltötti határozathozatal, illetve a szállítás odaitélése az ajánlat felbontásától számított 28 nap alatt várható, míg a letett óvadék ezen határidő után 8 napon belül fog kiutaltatni.

Az ajánlatok a külön e célra szerkesztett ajánlati mintán teendőek.

A szállítás a magy. kir. államvasutaknál érvényben levő s anyagok szállítására vonatkozó 122291/96. sz. általános, valamint az épület és vágott fák szállítására vonatkozó 143889/902. számú különleges feltételek értelmében eszközölendő, mely feltételek a pályázati határidőig alulírt üzemeltetőség anyag- és leltárbeszerzési osztályánál, valamint a magy. kir. államvasutak igazgatóságánál és minden üzemeltetőségnél naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ívenként 1 koronás magy. okmánybellelyeggel ellátott ajánlatok ezen alábbi külczimmal: „Ajánlat épületfák szállítása iránt 29037/902. sz.-hoz.” 1902. évi október hó 29-ikének déli 12 órájáig a magy. kir. államvasutak aradi üzemeltetőségének általános osztálya főnökéhez nyújtandók, vagy posta útján beküldendők. Banaatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 50% készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban 1902. évi október hó 28-iki déli 12 órájáig az aradi üzemeltetőség gyűjtőpénztáránál leteendő, esetleg posta útján oda beküldendő.

Aradon, 1902. október havában.

Az üzemeltetőség.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Acetylen-lámpák

kocsi-, rud-, Spritzbogen, pózna-lámpák, asztali-, kerti-, udvari-, istálló- és közilámpák.

Szőlőpille - acetylenlámpa.

Automobil- és kerékpár-lámpák.

Éjjeli szántásoknál gézekékre kiválóan alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Bárdi József

Budapest, VI. Gyár-utca 48.

Arjegyzék ingyen.

Kitűnő tolókerék rendszerű vető-gépek

kerékvázoztatás nélkül.

13 soros ..... frt 185.-
15 " ..... " 200.-
17 " ..... " 215.-
19 " ..... " 230.-

Beck és Gergely Budapest, V., Váci-ut 12. szám.

A székely irodalom gyöngyei. Eredeti székely könyvek

„Góbéságok” kaczagató székely históriák 2-
„Kis-Székely pusztulása” regény, 24 képpel 1-
„Közös sors” eredeti székely regény 2-
„Gyász király” regény (Budapesti Hírlap kiadása) 3-
(A négy könyv együtt rendelve 5 koronáért kapható postaköltséggel együtt.)
Cím:

Péterfy János író.
BUDAPEST, (IX., Köztelek.)

93417/C. II. 1902. szám.

Borsodmegyei Gazdasági Egyesület.

671/902. szám. 7821

Hirdetmény.

A Borsodmegyei Gazdasági Egyesület miskolczi szőlőtelepén az 1902-ik évi szőlőtermés, mintegy

100 h.-lit. must eladó.

Ajánlatok az egész termésre, vagy kisebb mennyiségre is elfogadtatnak.

Szűretelési költségek az egyesület terhelik, hordókat a vevő tartozik állítani.

Venni szándékozók írásbeli ajánlataikat, melyben a megveendő mennyiség s annak hektoliterenkénti ára pontosan kifejezendő, 10% banaatpénzzel ellátva az egyesület titkári hivatalába Miskolcz, (Vármegyháza) 1902. évi október 15-ig nyujtsák be.

MISKOLCZ, 1902. október 1-én.

VÉRTESY TIVADAR g. e. titkár.

HIRDETMÉNY.

Osztrák—magyar—svájci kötelek IV. rész, 2. díjszabási füzet, 1899. június 1-től.) A fenti kötelek IV. rész 2. díjszabási füzet (fa-díjszabás) 11. oldalán foglalt 3/C. pont (II. sorozat) következő szövegezését nyer:

C) szegélyfák és szegélydeszkácskák padlók részére. A 11. oldalán foglalt megjegyzés törlendő és ennek folytán a II. sorozat díjtételei „szegélyfák és szegélydeszkácskák padlók részére” általánosságban alkalmazást nyernek.

Budapest, 1902. június 16.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Pesti Hengermalom-Társaság Budapestben.

Alapított 1839.

Alapított 1839.

Magyarország legelső malmalma.

Minden kiállításon, a melyen részt vett, a legmagasabb kitüntetések nyerte el.

A Pesti hengermalmi liszt a legszebb és legjobb magyar liszt, mindig egyenlő kitűnő minőségben. **Figyelmeztetés:** A Pesti hengermalmi liszthez elegendő mennyiségű, de nem nagyon meleg vizet kell keverni, (többet mint más liszt), a tészta igen jó erősen kigyurandó és hosszabb ideig pihentetendő, s csak ha tökéletesen megkelt, kel azt jól átfutott, de nem túlforró kemencébe rakni. A több munkát és tüzelet bőven téríti meg a több, szebb és jobb sütemény. A ki olyan helyen lakik, a hol a Pesti hengermalom gyártmányai lisztelárusítóknál egyáltalán nem vagy megbízhatóan nem kaphatók, az dara-, liszt- és korpaszükségletének beszerzése végett egyenesen a malomhoz forduljon.

7574

A magyar gazdaságok és erdőgazdálkodás egyesülete ajánlja a földművelők és bérleti uraknak állásukhoz illő osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésére. Az ez ügyben való minden fölvilágosítás és a közvetítés teljesen díjmentes.

Mezőgazdaság

és erdőgazdálkodásról foglalkozók nyugdíjintézte. Ezek közül biztosítást: nyugdíjra, rokkantsági díjra és özvegyi díjra, mezőgazdasági, erdőzeti és ezekkel rokon foglalkozású egyének számára a legelősebb díjtételekkel, mert nem nyereszkezőre alakult vállalat. Kiváratra alapszabály díjtételekkel és bővebb fölvilágosításul szolgál az igazgatóság: Budapest, Köztelek, Üllői-út 25. szám.

Kitünő csöves tengeri darálók drbjja 48 frt. BECK és GERGELY Budapest, V., Váci-ut 12.

Keresek 5-600 holdas bérletet

tavaszi átvételre, lehetőleg nagyváros közelében, teljes instrukcióval és urilakkal. Ajánlatokat sziveskedjenek e lap kiadóhivatalának "W. M." jegy alatt küldeni. Az ajánlatokban kérem a birtok közelebbi adatait a szántóföld, legelő, szőlő vagy erdő nagyságát és az évi bérösszeget megnevezni.

Közvetítők kizáratnak.

7818

Felhívás!

Mielőtt a földbirtokos birtokaira törlesztéses kölcsönt felvesz, vagy régi kölcsönt konvertál, úgy a jutányos kamat, gyors és szakavatott lebonyolítás, valamint a lehető legmagasabb kölcsönösszeg elérése tekintetében érdeke, hogy alanti bankcéget, ajánlattételre szólítsa fel Czim: Frankl Adolf banküzlete Budapest, VI., Eötvös-u 19. (Eötvös-udvar) saját ház. Interurban-telefon szám 25-40.

ELADÓ

a kistapolcsányi főhercegi uradalom faiskolájában kiváló szép növésű és gyökérzetű magas és alacsony törzsű mindenféle

gyümölcsfa.

Megrendelések alólrít cimre kéretnek: Jóságfelügyelőség Kistapolcsány, Bars megye. Ugyanott téli körte, alma és szőlő kapható. 7798

A nemes kosárfűz

fokozott keresletre van szerencsém a tisztelt gazdaközönséget felhívni, hogy fűzőkben gazdag telepítésként őszi telepítés céljából rendelendő dugványokra a pontos kiszolgálás szempontjából magukat már most előjegyztetni sziveskedjenek; kívánatra árlappal szolgál Szekeres János urad. nemes fűzőtelep kezelő Galgóc, (Nyitra). 7711

3,000.000 akácza

1-3 éves akác és gleditsia esemete 1000 drb minőség szerint 4-20 kor. Gömbakác vörös virágu és aranyárga levelű, 1 drb 50 fillértől feljebb. Diszcsereje 100 drb 16 kor. Diszfa 100 drb 50 korona. Fenyőfák 70 fajban, 200.000 darab gyümölcsfa stb., stb.

Részletes képes árjegyzéket kívánatra ingyen küldet:

Faiskola kezelősége Csendlak, Vas-Ferencfalva. 7803

Kertfalakításokat,

terv és költségvetés szerint készít, gyümölcsfák, díszfák, rózsák és egyéb faiskolai cikkek árjegyzék szerint szállít. 7863

Pecz Ármín

cs. és kir. udvari műkertész Budapest, VIII. Kálvária-tér 8.

Vadászat.

Erdélyi úr óhajtaná pár napig az alföldön nyul és fogolyra vadászni. Megfelelő díjat fizetne. Czim a kiadóhivatalban. 7861

A vetési idény előhaladottsága miatt a

SZÖSZÖS

bükköny

árát

19 kor.-ra

szállítom le 50 kilónként.

HALDEK

magnagykereskedése

Budapest

Károly-körut 9.

Uradalmi tej

500-1000 liter napi terméket januári kötésre megvételre keresek. Szives ajánlatok részletes feltételekkel Szántó Adolf tejnagykereskedőhöz Budapest, István-ut 67. kéretnek. 7845

Eladó

az erdélyi római katolikus Status nagy-lmási ösztöndíj alapítványi uradalmában

40 drb 4 éves szépen fejlődött befogásra kiválóan alkalmas erdélyi fajtájutino (tulok).

Közelebbi felvilágosítással készséggel szolgál:

Uradalmi intézőség Nagy-Almás

Kolozs megye. 7796

Nemesi birtok 600 magyar hold Gömörben vasút, országút mellett eladó. Bővebbet Glos Barna, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél Budapest, V., Alkotmány-utca 31. 7780

Vöröstarka tinó és üszó

teljesen prima, 1-2 esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható cizé Áron. Későbbi, ugyiszintén János és beállításai ökrök szállítására vállalkozom. 7407

Kitünő friss fejős tehének

előleges jelentés után, nálam mindenkör megtekinthetők, kötelezettség nélkül. Vevő tetésére szerint választhat

Henrik Ignác na Szalónak (Vasm.).

Fasor és árnyékfák

4-5 éves iskolázott, 3-3 1/2 méter magas. Akác 100 darab 30 korona. Zöld juhar és körle 100 drb 50 kor. Ezüst juhar, tölgy, amerikai vörös és mocsár tölgy és amerikai díó 100 drb 70 kpr. Vadgesztenye és Virgilla 100 drb 90 korona. Korona nélküli ugyanilyen magas sudarak 50 százalékkal olcsóbbak. Egyéb faiskolai cikkek árjegyzék szerint. PEZ ÁRMÍN faiskola tulajdonos Budapest, VIII., Kálvária-tér 8. 7862

100 mázsa

vetni való tavaszi (járó) búzát veszek. Ajánlatokat csak termelőktől kérem Glück Venczel Csépe, cimre küldeni. 7853

Tejet

keresek, naponta 5-600 literig Kalmár Gyuláné Budapest, VII., Almássy-tér 11. sz. 7849

Eladó birtok.

Özv. Kállay Kornélné Farkasaszoji (Szatmármegye, utolsó vasúti állomás a birtoktól kőuton 1/2 órányira Erdőszáda, egy órányira Sülemed) 1522 magyar holdas (a 1200 □-öl) birtoka, melyből 1003 hold szántó, 34 hold gyümölcsös, 260 hold erdő, gyönyörű parkkal, lakóház és gazdasági épületekkel, igen szép és ritka egészséges vidéken: eladó, esetleg haszonbérbe is kiadó. A birtok jövedelmezőségéről rendes számvetés tájékoztat. Az ár mérsékelt, a feltételek kedvezőek. Bővebb felvilágosítást nyujt Kállay Ödön, m. kir. földmivessiskolai igazgató, Békés-Csabán. 7772

Magyar királyi államvasutak 145534/902. sz.

HIRDETMÉNY.

A berlin-budapest-keleti express-vonatok forgalmának megszüntetése. A jelenleg Budapest és Berlin között hetenként egyszer közlekedő és Belgrádon át Konstantinápoly felől és felé csatlakozással bíró berlin-budapest keleti express vonatok forgalma f. évi október hó 14-étől kezdve további intézkedésig megszüntetetik.

Ehhez képest az utolsó vonat Berlinből október hó 7-én, Budapestről pedig október hó 8-án fog közlekedni.

Budapest, 1902. szeptember hó.

Magyar kir. államvasutak igazgatósága. (Utánnomás nem díjaztatik.)

A "PÁTRIA" IRODALMI VÁLLALAT ÉS NYOMDAI R-TÁRS-NÁL Budapest, Üllői-ut 25. Köztelek

KÉSZ NYOMTATVÁNY RAKTÁR VAN;

Suschka Richárd magyar-óvári gazd. akadémiai intéző utasítása szerint összeállított GAZDASÁGI KÖNYVVITELI NYOMTATVÁNYOKBÓL. Az összes ivekből minta-collectió 5 K., portomentesen küldünk.

Az 1898. XXIII. t.-cikk alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet megbízásából készült HITELSZÖVETKEZETI NYOMTATVÁNYOKBÓL.

Az Országos Tejgazdasági Felügyelőség részéről nyert felhatalmazás alapján készült TEJSZÖVETKEZETI NYOMTATVÁNYOKBÓL.

„Hangya“ Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet megbízásából készült FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZETI NYOMTATVÁNYOKBÓL.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet utasítása szerint összeállított KÖLTSÉGVETÉSI-, ELŐMÉRETI-, HETIBÉRLAJSTROM IVEKROL.

Kívánatra ÁRJEYZÉKET bérmentve küldünk.

Hirdetési minden sz den s A legk

Betöltet

BETÖLTEND

Nős, gaz cselédek, gazdák esisok, csöszök. Kovács felvételt részben azonnali belépésre. Szem zés felvételre posta Perény, (A

Erdész

illetve erdész bérő Drasche lomban Tolna vétetik. Ezen lakás, tüzelés, átalány-pétekezés és egyelőre 600 rona évi fizetésű fizetés megfelelő kétvenkint 200 k kedik 1200 kor pályázók mellé leg lrt kérvényül ványmásolatait iskolán jól vég nyalkrol, esetleg terén szerzett szóló bizonyítvány az arczképüket é nyitványt s annak hogy a magyar é vet szóban és i A kérvények Freiherrlich Wartinberg'se direction, czim Operaring 5.

Főgép

keresünk 1903. jan zótól megkívánjuk legyen és a mező pészét minden őrve a göszánál fainiták készítő gyakorlottsággal. latok irásban „U ség“ Macs per De küldendő.

Kovács

Tolna-ozorai szába január pésre keres kovacsmester tatik, hogy az lopatkoló legyen finom kocsimunk jártassággal bíró kölcsönös megá rint fog megállap kozók ajánlatuk bizonyítványal melyek vissza Uradalmi tisztar Tolna-Ozora, kül

Gazda

segéttiszt, nőtem jellemű, ki több é jes répagazdasági gazdasági tanintés felvétetik. Fizetés szerint. Sely uradalom Selyp.

Gépezés

1903. január 1-er feltételek mell t korona évi fizetés 18 hl. rozs, 6 hl. árpa, 50 kg. só, koricza föld, 2 ar tása a csorlában, tej és szabad tize tartás évente 5 hó segéd s egész éve tartása minden k ság nélkül.

Pályázhatnak szerszámmal ren rones tüzemben valamint vízvezet jártassk. Bizony tokkal ellátott kény Antal intéző cziz Nógrádmegye kül

Kisér

gazdaságba gépés a bognár munkát vétetik. Ajánlatok Balog Gyula Pia utolsó posta Mart

Nagy

gazdaságba (2000 posthoz közel a mellé egy elmélet korlatilag teljes szigorú, nős gazdasági szer szolgáltatva felvét modónak a magy nyelvet szóban birnia, közép jó referenciákkal írásbeli, németül ajánlatok a cse feltüntetése s fizet megjelölése mellett Török-Bálint, A

Hirdetési ár 15 szög 60 fillér, ezen felül minden szó 4 fillér, kóvér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásunként. A legkisebb hirdetési díj 60 fillér.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állat keresők és adók hirdetményei vétetnek fel e kedvezményes rovatban és árban.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetések csak a hirdető címének kitételével közlünk. **KIS HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.**

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ALLÁS.

Nős, gazdasági
családok, gazdák, bérések, kocsisok, eszűsök, pásztorok és kovács felvételnek konvencióra, részben azonnal, részben jövőre belépésre. Személyes jelentkezés felvételre gazdaságban, posta Perény, (Abaujmegeye). 7752

Erdészesség,
illetve erdészgyakornok a báró Drasche-féle uradalomban Tolna-an azonnal felvétetik. Ezen állással szabad lakás, tüzelés, kiszolgálási átalány, ptkozás a fűerdészről, és egészre 600 illetve 300 korona évi fizetés jár, mely utóbbit fizetés megfelelő szolgálattal két évenként 200 koronával emelkedik 1200 koronára. Növény- és állatorvosi felügyelői vizsgálatot követően a fűerdészről szóló bizonyítványokkal, továbbá az arcképeket és orvosi bizonyítványt s annak bizonyítását, hogy a magyar és német nyelvet szóban és írásban bírják. A kérvények címél: előbb: **Freierlich Drasche von Wartberg'sche General-direction**, címre **Wien, I., Operaring 3.** Intézendők. 7792

Főgépész
keresünk 1903. jan. 1-re. A pályázótól megkívánjuk, hogy nős legyen és a mezőgazdasági gépészet minden ágában, beleértve a gépszállítást, fűvelést és fűvelést készítsék és teljes gyakorlatokkal bírjon. Ajánlatok írásban, Uradalmi intézőség. Macs per Debreczen címre küldendők. 7747

Kovácsmester.
Tolna-ozorai bérzadásba január 1-vel belépés kerestetik egy kovácsmester. Megkívánjuk, hogy az illető kintinő légalan legyen, azonnal finom kocsimunkában is teljes jártassággal bírjon. Fizetés életrészes megállapodás szerint fog megállapítani. Ajánlatok írásban, Uradalmi intézőség címre küldendők. 7850

Gazdasági
segédítést, nőlen, kifogástalan jellemű, ki több éven át belterjes répagazdaságban működött, gazdasági tanácsot vezetett, felvétetik. Fizetés megállapodás szerint. **Selyp-állatok uradalom főintézősége Selyp.** 7788

Gépezs-kovács
1903. január 1-ére a következő feltételekkel felvétetik: 800 korona évi fizetés, 6 hl. buza, 18 hl. rozs, 6 hl. másozrendű árpa, 50 kg. só, 1200 g-ol kukorica föld, 2 anyadús tartása a csordában, naponta 3 liter tej és szabványtűz. Megkívánjuk évente 5 hónapban át egy segéd s egész éven át egy inas tartása minden külön járandóság nélkül. Pályázhatnak: kik saját szerszámmal rendelkeznek a rendes üzemből és motorok, valamint vízvezeték kezelésében jártassal. Bizonyítványokkal ellátott kérvényeket **Riedl Antal** intéző címére **Héred**, Nógrád megye küldendők. 7800

Kisebb
gazdaságba gépezs-kovács, ki a bognár munkát is érti felvétetik. Ajánlatok küldendők: Balog Gyula Pua Alsó-Varsány utolsó posta Martfű. 7850

Nagyobb
gazdaságba (2000 hold) Budapesthez közeli a földművelés melletti egy eladóitól és gyakorlatilag teljesen képzett, szigorú, nős keresztény **gazdasági segédítést** külső szolgálatra felvétetik. Folyamatosan a magyar és német nyelvet szóban és írásban bírnia, középkorának s jó referenciákkal kell bírnia. Írásbeli, németül fogalmazott ajánlatok a család állapot feltüntetése s fizetési igények megjelölésével **Uradalom Török-Balint**, küldendők. 7870

Gazdasági
(kassai, vagy debreczeni) iskolát végzett fiatal ember mint gyakornok, nagyobb uradalomban alkalmazást nyerhet. Cím: Hirsch Mór, Csege. 7854

Gépezs kerestetik
gróf Serényi János bukovezei uradalmában 1903. január 1-re, a ki a mezőgazd. gépészet összes terében kívánatos, hogy az illető a villanyvilágítást is üzemben járatos legyen. Fizetése évente 1200 korona és tekintélyes contentió. Bizonyítványok, melyek vissza nem küldetnek az uradalmi intézőséghez Bukoveze, u. p. Temes-Itemete címzendők. 7871

ALLÁST KERESŐK.

Bognár,
30 éves, nős, családos, alaposan érti az összes gazdasági bognármunkákat, az esztorgályos és finom hímő munkát is jól érti. 1903. január 1-ére uradalmi bognári állást keres. Szíves megkeresések H. J. 92. jelleg alatt írásban a kiadóhivatalba zárt levélben a kiadóhivatalba kéretnek. 7810

Gazdasági
intéző, avagy mint pénztárnok vagy perzenes fizető állást keres okleveles gazda állatorvosi praxissal rendelkező 36 éves, nős, gyermektelles kath. vallású egyén. Német származású, de úgy a magyar, mint a tót nyelvet, a mennyire a gazdaság megkívánja, bírja, ki 10 éven át mindig nagyobb uradalmakat önállóan vezetett, a melyet jó bizonyítványokkal is tud igazolni, rendelkezik továbbá tízenköt ezer korona biztosítással is, állását bármikor elfoglalhatja. Címre megtehető a kiadóhivatalban. 7808

Egy 32 éves
izraelita vallású, nőlen ember, ki kereskedelmi érettségi bizonyítvánnyal bír, magyar-német levelező, gazdaságban könyvelő, raktárnoki vagy egyéb bizalmi állást szerény igények mellett keres. Szíves ajánlatokat **„Könyvelő 400.”** jelleg alatt a kiadóhivatalba kéretik. 1

Egy 24 éves
nőlen, r. kath. vallású, magyar, földmives iskolát jó sikerrel végzett, a katonaságtól (tűzserégtől) most öszön mint állást szabadgondolattal, kulcsot, felügyelői, segédítési v. ehhez hasonló állást óhajtana elnyerni. Címre a kiadóhivatalban. 7890

Gazdai
vagy ehhez hasonló állást keres január 1-re egy 35 éves nős egyén, kinek 14 évi gyakorlati képzettsége van. Cím: Körömszék László Szt-Lőrincz-Káta (Pest-megye). 7820

Szakképzett gazdász
nős, 38 éves, ki hosszabb időn át a nagyobb uradalmakban gazdasági volt, 10 év óta önálló bérlet, ismét gazdasági állást keres f. ó. október 1-ére, vagy későbbi időre. Elvállalja bármely uradalom önálló vezetését is. Az illető minden tekintetben teljesen megbízható, mire nézve a kellő referenciákkal szolgálhat. Szíves megkeresések a következő címre küldendők: Ligeti Gyula Budapestben, Magyar folyam-és tengerhajózási társaságnál.

Számtartó
nős, izr., egy gyermek atyjaki hosszabb ideig egy belterjesen kezelte gazdaságban működött, kintinő bizonyítványokkal és első referenciákkal rendelkező, méltóságos, nős, nős, belépésre szándékos, vagy gazdasági könyvelői állást keres. Beszél és ír magyarul és németül. Jelenleg alkalmazva van, de állását bármikor elhagyhatja. Szíves megkeresések **„Számtartó 7727”** jel alatt kér a kiadóhivatalba. 7727

Szeszofózi
Állást keres egy a kassai szeszofózi tanfolyamot végzett és jó bizonyítványokkal rendelkező nőlen szeszofó mezőgazdasági szeszgyárban. Gyarmathy Sándor, Sz-Udvarhely. 7811

Gazdatiszt
15 évi gyakorlattal, 37 éves, izraelita, ki családdal, ki a gazdaság minden ágában teljes jártassággal bír, 10 év óta egy 3500 holdas birtokot kezel Jász-N.-K.-Szolnokmegyében, a gazdaság felosztására végzett 1903. január 1-ére megfelelő állást keres. Cím: Kellner Henrik Kasznár, Pusztá-Turpász. 7813

Gépezs
Állást keres, tanult céplakatos, ki nagyobb uradalomban, malomban, szeszgyárban mint gépezs működött, érti a gőzkegép kezelését is. Cím: Horváth László gépezs, Verseg, Pest m. 7834

A gazdasági
összes ágában jártas, nős, családtalan, 34 éves gazdasági, több évi kintinő praxissal, ki jelenleg is felmondatlan állásban mintintéző működik, állást keres. Szíves megkeresések **„S. R.”** jelleg alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 7787

Földmivesiskolát
jeles eredménnyel végzett és nagyobb bérzadásból 7 évi jó gyakorlattal bíró ev. ref. vallású, 30 éves, nős, kiscsaládú és szerény igényű fiatal ember, ki a gazdasági összes ágában teljes gyakorlatlal bír, november 1-től az állást bármikor elfoglalhatja, jelenleg ispani munkában van alkalmazva. Címre a kiadóhivatalban. 7790

Debreczeni
gazdasági tanácsot vezetett, jó családból való fiatal ember irnokai vagy segédítési állást keres azonnali vagy későbbi belépéssel, 3 évi gyakorlatlaltal bír, melyet nagy gróf uradalommal szerzett. Szorgalmas 7674 jelleg alatt címre a kiadóhivatalban. 7674

Gépezsi
Állást keres január 1-től egy lóvasaló tanfolyamot végzett kovács, ki hosszabb ideig nagyobb uradalmakban mint gépezskovács szolgált s mámost is kezelt. Cím: Kisa Mihály, Abaujmegeye. 7805

Gazdasági intéző,
izr., nős, 38 éves, ki eddig is haszonméségben működött, a gazdaság minden ágában teljes jártas, mellobbi belépésre szerény igények mellett állást keres, szíves megkeresést kér Engel Sándor, Bugyi, Pest-megye. 7179

Szent-imrei
földmives-iskolát jó sikerrel végzett, fiatal, nőlen egyén, egy és fél évi gyakorlatlaltal bír, január elséjére megfelelő állást keres. Cím: a kiadóhivatalban. 7781

Gazdasági
ajánlatok földm. iskolát végzett nőlen izr. vall., a gazdaság minden ágában jártas egyén, eddig nagyobb gazdaságban m. n. segédítési állásra volt, a magyar, német valamint a román és szerb nyelvet bírja, szerény feltételek mellett az állást bármikor elfoglalhatja. Cím: Schelinger, H.-Csene, Torontál m. 7841

Uradalmi gépezs,
vagy gépezskovács, ki ezen szakmának minden ágát érti, ki jelenleg is alkalmazva van eszűs és gazdasági gépekkel, egy szerszám-alacsony és magas nyomású malomgéppel, újírtre állást keres. Cím: Schwarz József, gépezs, Kondoros, Békés megye. 7720

Elméletileg
és gyakorlatilag képzett strapázosok, ki évek során át nagyobb bérzadalmakban a legjobb sikerrel kezelt, jelenleg is Pestmegye egy jelesebb bérzadásában (teljes gazdaság) önállóan működik, szerény igényekkel állást keres. Nőlen rendkívül jó háziasszony esetleg a kastély, vagy más felügyeletet elvállalnia ugyanott. 7867

Debreczeni
gazdasági tanácsot t végzett, 24 éves, nőlen, keresztény fiatal ember, segédítési ese legispáni állást keres november 1-i belépéssel. 2 évi gyakorlatlaltal bír, melyet alföldi nagy gróf uradalommal szerzett. Szíves megkereséseket kér **„Debreczeni 24.”** jelleg alatt a kiadóhivatalba. 7809

Gazdatiszt,
44 éves, róm. kath. nőlen, ki a gazdaság összes ágában teljes jártas, ugyszinté a telegazdaságban is: erélyes és megbízható s jó bizonyítványokkal rendelkezik, mellobbi belépésre szerény feltételek mellett állást keres. Cím: a kiadóhivatalban. 7864

Kertész,
nős, családos, vinözelleriskolást végzett, ki a kertészet minden ágában, ugyszinté a szőlészettel, borszababban és pincokezelésben is tökéletesen jártas, jelenleg is egy 60 holdas gyümölcs és díszkertészetet mint főkeresztés önállóan vezet, január 1-re állást keres. Kintinő bizonyítványokkal és referenciákkal rendelkezik. Szíves megkeresést **L. F. Kertész** jelleg alatt a kiadóhivatalba kér. 7788

A kertészet
minden ágában hosszú gyakorlatlaltal bíró nős **műkeresztés** elsőrendű bizonyítványokkal, állást keres január 1-ére a legkényesebb feltételek mellett belépésre, vagy későbbi belépésre. Cím: Jakab János műkeresztés, Rákos-Keresztur. 7844

Gyakornoki,
vagy irnokai állást keres jó családból való 20 éves ifjú, ki a katonakötelezettségének eleget tett, a pápai földmivesiskolát jeles sikerrel végezte. Nem annyira a fizetésre reflektál, mint inkább tapasztalás és gyakorlat megszerzésére és nagyobb gazdaságba szeretne jutni. Cím: Hensch Árpád, Magyar-Ovár. 7842

Gazdatiszt,
33 éves, róm. kath., 10 évi gazdasági gyakorlatlaltal, a gazdaság minden ágában tökéletesen jártas, mellobbi belépésre bármily szerény feltételek mellett állást keres. Szíves megkeresést **„G. M.”** jel alatt a kiadóhivatalba kér. 7789

Tejvétel.
100 Heczen felül évi szerződésre vezetek tejet: elegendő biztosíték és edény adók. Ajánlatok mellobbi kéretnek **„Sürgős”** elige alatt a kiadóhivatalba. 7855

Tehenészgáza,
nős, kiscsaládú egyén, tehenszertben már alkalmazva volt, megfelelő állást keres azonnali belépésre, vagy újírtre. Cím: Horváth Lőrincz Kis-Sitke, Vas megye, u. p. Nagy-Sitke. 7868

Elméletileg
és gyakorlatilag képzett, kintinő mezőgazdálkodó és állatorvos, 33 éves, nős, gyermektelen ispan. jelen állását újírtre változtatja. Tudakozódni lehet **Dr. Mados Mihály** m. kir. megyei állatorvos úrnál Nagy-Szalontán. 7866

Tejgazdasági
iskolát jeles sikerrel végzett tehenszertgáza, ki a sajt-és vajkészítést érti s több évi gyakorlatlaltal bír, 38 éves, állást keres újírtre. Szíves megkeresések Cserti János tehenszertgáza cím alatt kéretnek. Zámbokon, u. p. Tura, Pest-megye. 7848

Előkelő
intézet műszakilag képzett földmivesiskolát elvállalnia Budapesti haz. gondnokságot, vagy magánpótló felügyeletet, Címre a kiadóhivatalban. 7846

42 éves,
nős, gyermektelles erélyes gazdatiszt, ki évek során át nagyobb bérzadalmakban a legjobb sikerrel kezelt, jelenleg is Pestmegye egy jelesebb bérzadásában (teljes gazdaság) önállóan működik, szerény igényekkel állást keres. Nőlen rendkívül jó háziasszony esetleg a kastély, vagy más felügyeletet elvállalnia ugyanott. 7867

Debreczeni
gazdasági tanácsot t végzett, 24 éves, nőlen, keresztény fiatal ember, segédítési ese legispáni állást keres november 1-i belépéssel. 2 évi gyakorlatlaltal bír, melyet alföldi nagy gróf uradalommal szerzett. Szíves megkereséseket kér **„Debreczeni 24.”** jelleg alatt a kiadóhivatalba. 7809

Gazdatiszt,
44 éves, róm. kath. nőlen, ki a gazdaság összes ágában teljes jártas, ugyszinté a telegazdaságban is: erélyes és megbízható s jó bizonyítványokkal rendelkezik, mellobbi belépésre szerény feltételek mellett állást keres. Cím: a kiadóhivatalban. 7864

Gazdatisztnek
ajánlatok család viszonyok miatt egy uraság fia, ki érettségizett, a gazdaság-terén 5 évi önállóan szerzett gyakorlatlaltal és a gazdasági fardalmakhoz edzett, 23 éves, izr. vallású, a magyar, német és tót nyelveket szóban és írásban korrekten bírja, a legse rényebb feltételek is elfogadja. Címre: A. B. Pozsony-Szeleskut. 7857

Kertész,
35 éves, nős, családos, a kertészet összes ágában szakképzett, u. m. dísz-, konyha-és gyümölcskertészetben, ugyszinté a konyhai zöldségek korai hajtatásában, róza szaporításban, szőnyegezésben, falkola és szőlőkezelésben alaposan jártas, beszél magyarul, tótul és románul, jó bizonyítványai vannak. 1903. január 1-ére állást keres. Szíves megkeresések **„Állandó 7809.”** jel alatt írásban a fizetés megjelölésével a kiadóhivatalba kéretnek. 7809

Számvívó
szőlő-magviselető, ki egy nagyobb hitbizományi uradalomban számvitelben kívül majdnem egy évtizeden keresztül a központi iroda ügyvitelét is vezette, rendszerváltoztatás következtében hasonló állást keres, esetleg kisebb, de biztos helyen. Szíves megkeresések a kiadóhivatalba kéretnek. 7895

ÁLLATOK.
100 darab
Szunyogh-féle fekete féléves fajmálsz eladó székelyi gazdaságban, u. p. Keszeg. 7827

Szemere Huba
Gomba-farkasdi gazdaságában **eladó:**
25 darab **telivér előhasu** **innthali üsző.**
Állomás: **Mende vagy Monor.** Posta: **Gomba.** 7784

Hős,
apja Kisbér őcsese, anyja Hungaria, 9 éves angol **telivér mén.** 174 cm. magas jegytelen peji jutányos áron **eladó.** Herzfelder Manó pusztá-pótló gazdaságban, iradéki ugyanott megtekinthetők. 7720

Eredeti
Rambouillet kosok
mindenkor nagyobb mennyiségben, dús választékban kaphatók: **Gróf Herberstein Alb.** uradalmi igazgatóságánál. **STRILEK, Morvaország.**
Hanna vetőárpa míg a készlet tart 100 kg-ént **19 koronáért kapható vasuti állomásainkól.**
Eladó
8 darab **rambouillet tenyészkos.** Scheidl Ágoston, Szt-Jakabon, Heves m. 7802

Jól idomított
vizsla (setter) jutányos áron eladó. Budapest, Lehel-utca 30. 7856

Eméni ludak
pozsonyi kiállításban ezüst éremmel kitüntetve, kaphatók: 12-16 K. Árbán. 4 drb **Fehér komondor-kölyök** (b.-kint 20 kr-ért kapható). **Lászlóvszky Kálmán-nál, Előszállítás (Fejérm.).** 7852

Sertések-et
sovány és hizott állatokban a legmagasabb napi áron **értékesít**
Grünwald Lipót
sertes-ügynök
— BUDAPEST, —
VII. Hunyady-tér 2.
Felvilágosítások készségeggel adnak díjmentesen. 7816
Valódi erdélyi tinók és jármos ökrökkel is szolgálhatok.

Eladó mén.
Egy fekete 3/4 éves, 162 cm. magas korrekten állat, szép járással, belovagolva. (Apja Urmány, Nonius pálmái állami ménleptérről). Továbbá bérlet megszerzésétől folytan nagyobb mennyiségű **róza-, buza- és zabzalmá** kazlakban helyszínen megtekinthetők **Breuer testvéreknél, Bány-Sz. Györgyén,** vasútállomás Nagy-Kanizsa vagy Zala-Bakk. 7840

Anyajuh
30 drb rambouillet, szép erős növényű, tenyésztés beszűntetése miatt eladó gróf Pongrácz Jenő uradalmában, Baskalom, posta Királytelek, Liptay Jenő tisztartó. 7843

Igen szép, válogatott vöröstarka simmenthali jellegű 1-2, (3) éves **növendék ökr** és **üsző borjakat**

ágszintén legprimább lokotni való és **jármos ökröket** legjutányosabb áron ajánlanak:

KLEIN és SPITZER
Kis-Czelli kereskedők.
Megrendelések egyezség szerint bármikor is elfogadhatók.

Vöröstarka tinó és üsző
legprimább, 1-2 es esetleg 3 évesek és pedig hízalmi való ökrök eladására és — későbbi szerződésre — legelősebb árért vállalkoznak **Weiler és Eisner** — Kis-Czelli kereskedők. —

Mén,
csikó és gazdasági eszközök 4 drb erős testalkatú telivér mén: — 1-2 éves csikók; — 4 drb 8-as magyar államvasuti eszűpöklészet és különféle gazdasági eszközök adók és megtekinthetők: **Szv. Salgó Daniném,** Pusztá-Turpászton, vasut. posta- és távirati-állomás. 7861

Jól idomított
vizsla (setter) jutányos áron eladó. Budapest, Lehel-utca 30. 7856

Eméni ludak
pozsonyi kiállításban ezüst éremmel kitüntetve, kaphatók: 12-16 K. Árbán. 4 drb **Fehér komondor-kölyök** (b.-kint 20 kr-ért kapható). **Lászlóvszky Kálmán-nál, Előszállítás (Fejérm.).** 7852

Sertések-et
sovány és hizott állatokban a legmagasabb napi áron **értékesít**
Grünwald Lipót
sertes-ügynök
— BUDAPEST, —
VII. Hunyady-tér 2.
Felvilágosítások készségeggel adnak díjmentesen. 7816
Valódi erdélyi tinók és jármos ökrökkel is szolgálhatok.

GŐZMIVÉLÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok elvállalni; épügy

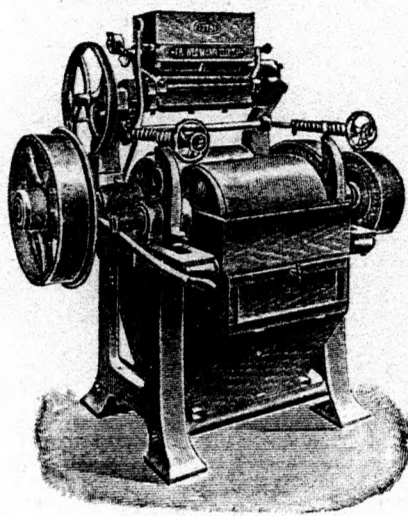
mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti címemhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gőzsántási vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

WEGMANN MALOMÉPÍTÉSZET

Budapest, II., Horvát-utca 23. szám.

SZÁLLITUNK: hengerekéket és malmi gépeket. Elvállalunk új malmok berendezését és régiéket átalakítását.

Világhírű 7727

porcellán-hengereink,

melyekből több mint 17000 dbot szállítottunk: darák és derczék kiörülésére nélkülözhetetlenek s előnyeikben minden egyéb gyártmányt felülmúlnak. Hengereinkkel köve-
tendő egyszerűsített örlési eljárásunkat a fenti címen felállított mintamalmunkban bemutatjuk és oktatjuk.

Árjegyzék ingyen.

Tervvel és költségvetéssel szolgálunk.

Számtalan elismerés és kitüntetés.

Magy. kir. államvasutak Igazgatóság.
134701 sz. C/II.

HIRDETÉMÉNY.

Felsőszilézia—morva—osztrák—sziléziai közszénforgalom.
(Díjszabási pótlék életbeléptetése.)

A fenti forgalomban 1901. évi június hó 1-től érvényes kivételes díjszabáshoz f. évi szeptember hó 15-től való hatálylyal az I. pótlék lép életbe, mely új állomások felvételén kívül mérsékelt díjtételeket és helyesbítéseket tartalmaz. A pótlék az érdekelt vasutaknál darabonként 35 fillérért megszerezhető. Budapest, 1902. szeptember 12-én.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is.
(Utánnyomás nem díjaztatik.)

42386. szám.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A magyar vallásalap tulajdonát képező s Bars vármegyében Uj-Lóth község határában fekvő birtok 1903. évi október hó 1-től 1915. évi szeptember hó 30-ig terjedő 12 évi bértartamra az alulírott miniszterium IX. ügyosztályában (Vadász-utca 33. szám.) 1902. évi november hó 5-én délelőtt 12 órakor tartandó zárt ajánlatu nyilvános verseny útján fognak haszonbérbe adni.

A mária-családi birtok 840⁶⁸⁸/₁₂₀₀ hold.
A bérelni szándékozók a fent kitett határrapra azzal hivatnak meg, hogy egy koronás bélyeggel ellátott és a kellő bánatpénz letételét igazoló pénztári nyugtával felszerelt írásos zárt ajánlataikat borítékozva az alóli ministerium segédhivatala nak főigazgatóságánál legfeljebb a versenytárgyalási nap délelőtti 10 órájáig nyújtsák be.

Az ajánlatokban a bérelni szándékolt bérgazdaságról egészben felajánlott évi haszonbér számokkal és betűkkel kiírandó és kijelentendő azokban egyszerűsített, hogy ajánlattevő a versenytárgyalási- és bérleti feltételeket ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti. Az ajánlatok borítéka felső részére feljegyzendő az, hogy az ajánlat mely bérgazdaságra vonatkozik.

Bánatpénzül a bérelni szándékolt gazdaság minden holdja után 2, azaz kettő korona vagy készpénzben, vagy biztosítékképpen értékpapirokban, avagy pedig a Pesti Hazai Első Takarékpénztár betéti könyvecskéjében bármelyik közalapítványi, vagy állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló nyugta esatolandó az ajánlathoz.

Elkésve érkezett, vagy kellőleg ki nem állított, távirati, avagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.
Oly egyének, kik gyámhatalom, vagy gondnokság alatt állanak, úgyszintén akik az uradalommal szemben hátrálékos tartozásban vannak, vagy bármilyen perben állanak, a versenyből kivannak zárva.

A részletes versenytárgyalási és haszonbéri feltételek a ministerium segédhivatalainak főigazgatóságánál és a közalapítványi gazdasági ker. főtisztviselnél Vágsellyén a hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

BUDAPESTEN, 1902. október havában.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium.

Nvomatott a „Patria” irodalmi vállalat- és nyomdai részvénytársaságnál Budapest, Üllői-ut 25. (Köztelek).

Legújabb kimerítő és tanulmányos árjegyzékünk ingyen és bérmentve!!

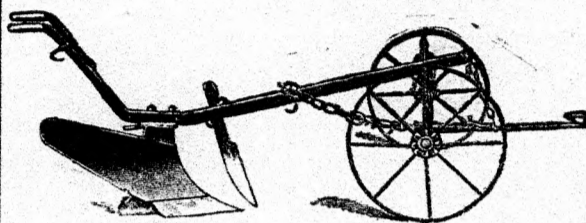
Legújabb vivmány!

az ekegyártás terén, hogy **EGYETEMES**

ACZÉLEKÉIMET kizárólag ~ ~ ~

aczelből készült ~ ~ ~ ~ ~

ekefejekkel szállítom, az eddigi olcsó árban minden **árfelemelés nélkül.** Szavatalok azért, hogy

egyetemes ekéim (a kerékagyakat kivéve), minden egyes része aczelből van, ennél fogva ekéim tartóssága tekintetében is az első helyen állanak.

tében is az első helyen állanak.

Kivánatra vételkötelezettség nélkül küldök más gyártmánynyal összehasonlítás vagy kipróbálás végett ekéimből mintadarabot, hogy a gazdaközönség meggyőződhessen gyártmányaim kitünő minőségéről **Olcsó árak!**

BÄCHER RUDOLF

kizárólagos eke- és talajmivelő-eszközök gyára, vas- és aczelöntődéje.

Magyarországi vezérképviselő és főraktár: ~ ~ ~

SZÜCS ZSIGMOND

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. sz.

Unicum Drill! ~ ~ ~ ~ ~

SORBAVETŐGÉPEK!

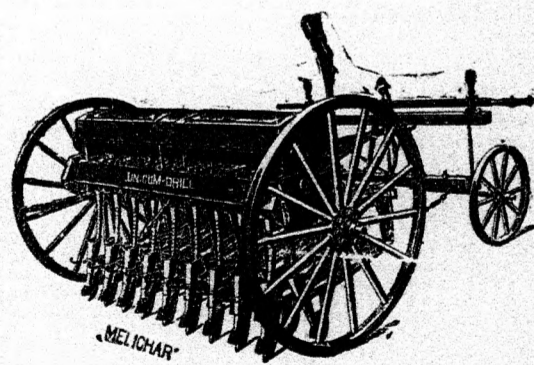
Mütrágyaszórával egyesítve! — Chilisalétrom szórók!

eddig utól nem ért, legjobb és leg-tökéletesebb kivitel és szerkezetben!

Ne vegyen vetőgépet míg az „Unicum Drill“

sorbavetőgép

szerkezetét nem ismeri. — Csak ezen géppel takaríthat időt, pénzt és vonóerőt!!

Vetőgépeim páros soruak! ~ ~ ~

MELICHÁR FERENCZ

kizárólagos sorbavetőgépek gyára.

Magyarországi vezérképviselő: ~ ~ ~ ~ ~

SZÜCS ZSIGMOND

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. sz.